

**T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA ÇALIŞAN BİLİŞİM
TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN DERSİN
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR
(Şanlıurfa İli Örneği)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MENEKŞE YAPRAK

**GAZIANTEP
HAZİRAN 2009**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA ÇALIŞAN BİLİŞİM
TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN DERSİN
ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR
(Şanlıurfa İli Örneği)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MENEKŞE YAPRAK

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hikmet Yıldırım CELKAN

GAZİANTEP
HAZİRAN 2009

T.C
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**İlköğretim Okullarında Çalışan Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Dersin
Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar
(Şanlıurfa İli Örneği)**

Menekşe YAPRAK

Tez Savunma Tarihi: 17.06.2009
Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Yrd.Doç. Dr. Ahmet AĞIR
SBE Müdürü

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylıyorum.

Doç. Dr. Zeynep HAMAMCI
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hikmet Y.CELKAN
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Prof. Dr. Hikmet Y.CELKAN (Jüri Başkanı)

Yrd. Doç. Dr. Elçin GÖREN SUMMAK

Yrd. Doç. Dr. Servet DEMİR

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA ÇALIŞAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN DERSİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR (Şanlıurfa İli Örneği)

YAPRAK, Menekşe
Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri ABD
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hikmet Y.CELKAN
Haziran 2009, 98 sayfa

Çağımızda yetişen bireylerin gelecek adına teknolojiyen en iyi şekilde faydalanmaları gerekmektedir. Okullarda öğrencilere teknolojinin öğretilmesi ve teknolojiyi kullanabilmeleri konusunda öğretmenlere birçok görev ve sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenlerin öğrencilere gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmaları için alanlarında yetkin olmaları, çalıştıkları ortamların değişen şartlara cevap verecek nitelikte olması gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunların belirlenmesidir. Bu amaçla bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç-gereç ve teknik donanım ile yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar belirlenmiş ve bu sorunlar çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir.

Araştırmanın verileri, 2007-2008 öğretim yılında Şanlıurfa il merkezinde ve ilçelerinde çalışan 60 bilişim teknolojileri öğretmeninden araştırmacı tarafından hazırlanan anket aracılığıyla toplanmıştır. Burada evrenin tümü örneklem olarak alınmıştır. Verilerin çözümlemesinde istatistiksel teknik olarak ikili küme karşılaştırmalarında Bağımsız Gruplar t-testi (Tek Örneklem t-testi)'nden, ikiden çok küme karşılaştırmalarında ise, Tek Yönlü Varyans Analizi'nden yararlanılmıştır. Uygulanan varyans analizi sonucunda elde edilen "F" test istatistiğinin anlamlı bulunması durumunda farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi uygulanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konusunda karşılaştıkları sorunların cinsiyetlerine ve hizmet yıllarına göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin en çok öğrenci konusunda, en az ise öğretim konusunda sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra bu öğretmenlerin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunların mezun oldukları fakülteye ve çalıştıkları kadro türüne göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar itibarıyla bazı öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim teknolojileri, ilköğretim, ders öğretimi

ABSTRACT

THE PROBLEMS THAT THE TEACHERS OF INFORMATICS TECHNOLOGY WHO WORK IN PRIMARY SCHOOLS FACE IN THE TEACHING-LEARNING PROCESSES (A Case Study in Şanlıurfa)

YAPRAK, Menekşe

M. A. Thesis, Department of Educational Science

Supervisor: Prof. Dr. Hikmet Y. CELKAN

June 2009, 98 pages

Individuals of this age should be able to make use of technology perfectly well since the future bears not only more opportunities but also more difficulties for those individuals. Thus the teachers of informatics technology have a lot of duties and responsibilities about teaching the use of technology to students in schools. The teachers should be proficient in their own field in order to help their students gain the necessary knowledge and skills and also they should be able to respond properly to the changing conditions in the environment.

The aim of this study is to determine the problems that the teachers of informatics technology meet in the teaching-learning processes. For this purpose, the problems that the teachers might face were studied in different categories such as the problems related to the teaching process, students, instructional materials, technical equipment and management. The data gathered from the teachers were also processed in relation to certain variables.

The data were gathered from the sixty teachers of informatics technology working in the schools in the central and rural districts of Şanlıurfa in the academic year 2007-2008. A questionnaire developed by the researcher was used in data collection. The sampling method was not used; instead the whole population was taken. For the statistical analysis of the data, Independent group *t*-test was applied to compare two groups (One sample *t*-test), and One way Anova variance analysis was used for the comparison of more than two groups. As the results of “F” test statistics obtained through the variance analysis was found to be statistically significant, Tukey HSD was applied to find out the group that led to the difference.

In the light of the findings, it was found that the teachers faced problems about the teaching process, the students, instructional materials, technical equipment and management, but there was no significant difference observed among the beliefs of teachers in terms of gender and years of work. Most of the problems were observed in the student category and less problems in teaching process category. In addition, the ideas of these teachers about the teaching process significantly differ in terms of the type of schools they graduated from and their status at schools. Further recommendations were given in the light of the findings.

Key Words: Informatics technologies, primary education, course teaching

ÖNSÖZ

Geleceği kuracak olan bireylerin yetiştirilmesinde büyük katkıları olan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara ve bunların çözüm yollarına yönelik bir fikir vermesi beklenen bu araştırmanın planlanmasında ve gerçekleştirilmesinde birçok değerli kişinin çok önemli yardımları olmuştur. Öncelikle araştırmanın her aşamasında bana yol gösteren, hoşgörü ve sabırla yaklaşan, sürekli destek veren, umut verici sözleriyle bana güç veren ve varlığıyla mutluluk duyduğum tez danışmanım Prof. Dr. Hikmet Yıldırım CELKAN' a gönülden sonsuz teşekkür ediyorum. Verilerin analizinde yardımcı olan Yrd. Doç. Servet DEMİR ve Araştırma Görevlisi Levent KAYA ile abstract kısmına yaptığı katkılardan dolayı Yrd.Doç.Dr.Elçin Gören SUMMAK' a çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca araştırmanın her aşamasında bana güç veren, derdime ortak olan, sıkıntılarımı paylaşan ve desteğini benden esirgemeyen eşime ve kardeşim başta olmak üzere tüm aileme sonsuz teşekkürler...

Haziran 2009
Menekşe YAPRAK

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	2
1.1.1. Problem Durumu	2
1.1.2. Problem Cümlesi	3
1.1.3. Alt Problemler	3
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	4
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
1.4. SAYILTILAR	6
1.5. SINIRLILIKLAR	6
1.6. TANIMLAR	6
2. KAYNAK ÖZETLERİ	8
2.1. TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDE İLKÖĞRETİM KADEMESİNİN YERİ	8
2.2. İLKÖĞRETİM PROGRAMI	11
2.2.1. İlköğretimin Amaçları	12
2.2.2. İlköğretim Programı ve Son Gelişmeler	17
2.3. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİNİN İLKÖĞRETİM PROGRAMI İÇİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ	20
2.4. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİNİN AMAÇLARI VE PROGRAMI	23
2.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI	31
2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	35

3. MATERYAL VE YÖNTEM	40
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	40
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	40
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇ VE TEKNİKLERİ	42
3.4. VERİ TOPLAMA ARACININ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİLİĞİ.....	43
3.5. VERİLERİN TOPLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	45
4. BULGULAR VE YORUM	47
4.1. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI GENEL SORUNLAR VE BUNLARA İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	47
4.1.1. Öğretim Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	48
4.1.2. Öğrenci Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	50
4.1.3. Araç gereç ve Teknik Donanım Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	52
4.1.4. Yönetim Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	55
4.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	58
4.2.1. Cinsiyet Değişkeni İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	58
4.2.2. Hizmet Yılı İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	61
4.2.3. Mezun Olunan Fakülte İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	65
4.2.4. Kadro Türü İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki	70
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	76
5.1. Sonuçlar	76
5.2. Öneriler	78
KAYNAKLAR	80
EKLER	84
ÖZ GEÇMİŞ/VITAE	91

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1: İlköğretimdeki bilgisayarlaşma oranı	22
Tablo 2.2: Avrupa'daki ilköğretim okullarının bilgisayarlaşma oranı	23
Tablo 2.3: İlköğretim okulu seçmeli dersler listesi	24
Tablo 2.4: İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi	30
Tablo 2.5: BT öğretmeni özel alan yeterlikleri	33
Tablo 2.6: BT öğretmeni Mesleki Alan Yeterlikleri	34
Tablo 3.1: Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kişisel özellikleri	41
Tablo 3.2: Anketin ön uygulama cronbach-alpha katsayıları	43
Tablo 3.3: Ortalama ve standart sapmalar	44
Tablo 4.1: BT öğretmenlerinin sorunla karşılaştıkları konular	48
Tablo 4.2: Öğretmenlerin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar	49
Tablo 4.3: Öğretmenlerin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlar	51
Tablo 4.4: Araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaşılan sorunlar	53
Tablo 4.5: Öğretmenlerin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar	56
Tablo 4.6: BT öğretmenlerinin cinsiyetleri ile sorunla karşılaştıkları konular arasındaki ilişki ve t-testi sonuçları	58
Tablo 4.7: Cinsiyete göre en çok karşılaşılan sorunlar	60
Tablo 4.8: Hizmet yılına göre sorunla karşılaşılan konulara ilişkin puanların ortalaması ve standart sapması	62
Tablo 4.9: Hizmet yılına göre sorunla karşılaşılan konulara ilişkin puanların tek yönlü varyans analizi sonuçları	63
Tablo 4.10: Hizmet yılına göre en çok karşılaşılan sorunlar	64
Tablo 4.11: Mezun oldukları fakülte ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması	66
Tablo 4.12: Mezun oldukları fakülte ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların tek yönlü varyans analizi sonuçları	67
Tablo 4.13: Mezun olunan fakülteye göre öğretim konusunda karşılaşılan sorunların puanlarına ilişkin Tukey HSD testi sonuçları	68
Tablo 4.14: Mezun olunan fakülteye göre en çok karşılaşılan sorunlar	69
Tablo 4.15: Kadro türü ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması	71
Tablo 4.16: Öğretmenlerin çalıştıkları kadro türü ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların tek yönlü varyans analizi sonuçları	72
Tablo 4.17: Kadro türüne göre öğretim konusunda karşılaşılan sorunların puanlarına ilişkin Tukey HSD testi sonuçları	73
Tablo 4.18: Kadro türüne göre en çok karşılaşılan sorunlar	74

KISALTMALAR LİSTESİ

Milli Eğitim Bakanlığı	MEB
The Information Network on Education in Europe	EURYDICE
International Standard Classification of Education	ISCED
İlköğretim Genel Müdürlüğü	İOGM
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	BÖTE
Avrupa Birliği	AB
Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı	TTKB
Yatılı İlköğretim Bölge Okulu	YİBO
Pansiyonlu İlköğretim Okulları	PİO
Bilişim Teknolojileri	BT
Meslek yüksek okulu	MYO
Tarih yok	t.y.
Sayfa	s.
Sayfalar	ss.

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

Eğitim çağlar boyunca insanoğlunun yaşamıyla beraber başlayan bir süreçtir. Bu süreçte eğitim insanların buldukları noktadan daha ileri bir noktaya ulaşmasını sağlamıştır. İnsanın doğumuyla başlayan bu süreç ölümüne kadar devam eder. Geçen zaman içerisinde bireyler, bireylerden oluşan toplum birtakım değişikliklere maruz kalır ve meydana gelen değişimler sonucunda yeni bir arayış başlar. Dışarıdan gelen baskılar veya toplumun kendi ihtiyaçları doğrultusunda sürekli bir değişim baş gösterir. Tıpkı sanayi devrimiyle beraber endüstriyel toplumun oluşumu gibi. Makinelerin insan hayatına girmesiyle beraber ihtiyaçlar da bu yönde değişmiş bir nevi zamana hâkim olan teknoloji yaşamımıza yön vermeye başlamıştır. İş yerlerinde teknolojilerin kullanımıyla insan gücüne göre daha kısa zamanda daha fazla verim sağlanmıştır. Daha önceleri iş hayatına yön veren teknolojinin bugün her alanda kullanılmasının yaygınlaşmasıyla kitlelerin yaşam biçimlerine yön verdiği söylenebilir. Buna göre endüstriyel toplumların oluşması da kaçınılmaz olmuştur.

Günümüzde bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmeler hayatımızı daha derinden etkiler olmuş; bunun sonucunda da toplumların bilgi toplumu olmasına yol açmıştır. Bilginin güç haline geldiği bu toplumda bireylerden çok şey beklenmektedir. Artık bilgiyi arayabilen, elde ettiği bilgiyi sorgulayabilen, ihtiyacı doğrultusunda kullanabilen, kendi bilgisini kendisi üretebilen, bilgiye erişme yollarını bilen, çağın gerektirdiği ileri teknoloji ürünlerini kullanabilen, esnek düşünebilen, bilimsel düşünme yeteneğine sahip bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı karşılayacak bireylerin ise bilgisayar okur-yazarı olmaları gerekmektedir (Akt:Timuçin, Öngöz ve Tatlı, 2007). Öğrencilere bilgisayar okur-yazarlığının kazandırılması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bütün ilköğretim okullarının her kademesine seçmeli bilgisayar dersi konulmuştur.

Bilgi ve teknoloji okuryazarı bireyler yetiştirmede en büyük sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlerin de bu görevlerini yerine getirebilmeleri için çalıştıkları eğitim kurumlarının modern araçlarla donatılmış olması ve öğretmenlerin de derslerinde bu araçları etkin şekilde kullanmaları gerekmektedir.

1.1.ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

1.1.1. Problem Durumu

Öğrenme-öğretme süreci içerisinde yeni teknolojilerin kullanımına olan ihtiyaç gittikçe güçlenmekte ve artmaktadır. Özellikle bilgi teknolojileri bilginin tüm dünyada paylaşılmasına imkan vermekte, bu yüzden öğretmen ve öğrenciler sahip oldukları bilgileri her gün yenileme fırsatına sahip olmaktadır (Hussain and Safdar, 2008:47). Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanımıyla eğitim-öğretim sürecinin verimliliğinin yükseltilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarının artması ve değişen zamanla birlikte bu ihtiyaçlarının da farklılaşması doğrultusunda eğitimde bilgi ve iletişim genel adıyla bilişim teknolojilerinin kullanımı hızla artmıştır. Çağın gerisinde kalmak istemeyen ülkeler okullarında çağın gerektirdiği nitelikte bireyler yetiştirmeye başladılar. Teknolojilerin okullara girmesiyle öğretmenler derslerde radyo, video, teyp, tepegöz gibi araçları kullanmaya başladılar. Fakat diğer teknolojilere göre bilgisayarlar özellikleri itibariyle daha etkili bir öğrenme ortamı sağlamaktadır. Bu sebeple okullarda bilgisayar bir öğrenme aracı olarak müfredata konulmuştur.

Bilgisayarın okullarda bir ders olarak müfredatta yer almasıyla birlikte üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde bu derse ilişkin öğretmen yetiştirilmeye başlanmıştır. Eğitim fakültelerinden mezun olan bilgisayar öğretmenleri atama yoluyla ilköğretim okulları ile teknik ve mesleki eğitim veren liseler dışındaki diğer liselere atanmaktadırlar.

Bilişim teknolojileri (bilgisayar) öğretmenleri de atandıkları yerlerde diğer öğretmenler gibi eğitim- öğretim safhasında birçok farklı sıkıntılarla yüz yüze gelmektedirler. Öğretmenin meslek yaşamında karşılaştığı bu sorunlar, kimi zaman kişisel sorunlar, kimi zaman öğretimde yaşadığı sorunlar veyahut çevreden kaynaklanan sorunlar da olabilmektedir. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar, alanına hâkim olma konusunda tecrübeli olup olmadığına göre de değişebilmektedir. Çünkü fakülteden mezun olup okullarda çalışmaya başladıktan sonra okullardaki bilgisayar kullanımıyla ilgili olarak farklı problemlerle yüz yüze gelmektedirler.

1.1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim okullarında çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersinin öğretimi sırasında karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

1.1.3. Alt Problemler

Araştırmada ele alınan probleme ilişkin alt problemler şu şekildedir:

1. Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularından en çok hangisinde sorunla karşılaşmaktadırlar?
 - a. Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretim konusunda en çok hangi sorunla karşılaşmaktadır?
 - b. Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğrenci konusunda en çok hangi sorunla karşılaşmaktadır?
 - c. Bilişim teknolojileri öğretmenleri araç gereç ve teknik donanım konusunda en çok hangi sorunla karşılaşmaktadır?
 - d. Bilişim teknolojileri öğretmenleri yönetim konusunda en çok hangi sorunla karşılaşmaktadır?
2. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
 - a. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
 - b. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlar cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
 - c. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaştıkları sorunlar cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
 - d. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir?
 - a. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir?
 - b. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlar hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir?

- c. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaştıkları sorunlar hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir?
 - d. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir?
4. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermekte midir?
- a. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermekte midir?
 - b. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlar mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermekte midir?
 - c. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaştıkları sorunlar mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermekte midir?
 - d. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermekte midir?
5. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar kadro türüne göre farklılık göstermekte midir?
- a. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar kadro türüne göre farklılık göstermekte midir?
 - b. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlar kadro türüne göre farklılık göstermekte midir?
 - c. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaştıkları sorunlar kadro türüne göre farklılık göstermekte midir?
 - d. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar kadro türüne göre farklılık göstermekte midir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI:

Öğretmenlerin çalışma yaşamlarında daha başarılı, daha istekli ve daha verimli olabilmeleri için çalıştıkları ortamların öğretmenlerin beklentilerini yerine getirecek düzeyde olması gerekir.

Öğretmenlerin birçoğu buldukları ortamda ders anlatırken bazı güçlüklerle veya problemlerle karşılaşabilmektedir. Bu problemler, öğretmenin şevkini kırabilmekte, dersin etkili işlenmesine engel olabilmektedir. Bu yüzden bilgisayar öğretmenlerinin çalışma ortamında verimli olabilmeleri ve yaptıkları işten doyum alabilmeleri için yaşadıkları sorunların mercek altına alınması gerekir. İçinde buldukları ortamın şartları ve çalışma ortamını düzenleyen fiziksel etmenler gözden geçirilmelidir.

Bu araştırmanın genel amacı; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersinin öğretiminde karşılaştıkları sorunları belirlemek, bunlara çözüm yolları geliştirmek ve bilgisayar öğretiminin daha verimli bir şekilde yapılmasına katkıda bulunmaktır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bilgisayar dersi 1998 yılından itibaren ilköğretim müfredatında seçmeli ders olarak yer almıştır. Henüz eğitim sistemindeki yeri tam olarak tespit edilememiştir. Bu yüzden bilgisayar dersine giren bilgisayar öğretmenleri gerek ders içi gerek ders dışı birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Bilgisayar öğretmenlerinin görevlerini daha iyi yerine getirebilmeleri için çalıştıkları okullardaki durumları incelenmeli ve yaşadıkları sorunlara çözüm bulunması gerekmektedir. Bu gereklilikten yola çıkılarak yapılan bu çalışmada bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretimine ilişkin yaşadıkları sorunların belirlenmesi araştırmanın ana sorununu oluşturmaktadır.

Bu araştırma ile elde edilecek veriler ışığında bilişim teknolojileri (bilgisayar) dersinde öğretimi en çok etkileyen sorunlar belirlenecek ve sorunların kaynağına inilmesiyle varılabilecek çözüm yolları irdelenecektir. En çok hangi konularda sorun yaşandığı tespit edilecek, çözümüne ilişkin tavsiyelerde bulunulacaktır.

Bilgisayarların eğitimde kullanılması ile ilgili olarak birtakım çalışmalar yapılmış olup, bilgisayar öğretmenlerini konu alan çalışma ve araştırmaların sayısı çok azdır. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalışma ortamlarında yaşadıkları sorunlara dair yapılan çalışmaların az olması bu çalışmanın önemini arttırmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmamızın bu alanda yapılmış olan sayılı araştırmaların daha da çoğalmasına zemin hazırlayacağı umulmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Bu araştırmada şu sayılıtlardan hareket edilecektir.

1. Araştırma için belirlenen ve gruplandırılan soruların, öğretmenlerin öğretime ilişkin yaşadıkları tüm sorunları kapsayacağı varsayılmaktadır.
2. Araştırmaya dahil olan öğretmenler anketi yaşadıkları sorunlara bağlı olarak içtenlikle cevaplamışlardır.
3. Örnekleme alınan öğretmenler ve bunların görüşleri evreni temsil eder niteliktedir.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmaya ilişkin sınırlılıklardan söz ederken bu araştırmada;

1. Sınırlılıklardan ilki, internet ortamında yapılan aramalar sonucu bilgisayar öğretmenlerinin sorunları ve sorunların çözümüne yönelik yeter sayıda ölçek, tez, makale, dergi yazıları vs. rastlanmayışıdır. Bu nedenle konunun kapsamına giren ve anketi oluşturan sorulara yönelik bilgi yüz yüze ve mail yoluyla yapılacak bilgi alış verişi sonucunda elde edilmiştir.
2. Şanlıurfa merkez ilköğretim okullarında 2007-2008 eğitim öğretim yılı içerisinde yapılmış olan bu çalışma belli bir zaman dilimini kapsar nitelikte olup, sorunların tespiti ile çözümüne yönelik yapılacak çalışmalara ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerle sınırlıdır.
3. 2007-2008 öğretim yılında Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden elde edilen verilerle sınırlıdır.
4. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlarla sınırlıdır.
5. Araştırmanın Şanlıurfa il merkezi ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında çalışan Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile sınırlı olması araştırmanın bir başka sınırlılığıdır.

1.6. TANIMLAR

Formatör Öğretmen : Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmiş bilgisayar kurslarına katılmış ve sertifika almış, bilgisayar konusunda etkin olan branş veya sınıf öğretmenleri.

Teknik Öğretmen : Üniversitelerin Teknik Eğitim Fakültesi'nden mezun olan ve Meslek ile Ticaret Meslek Liselerinde mesleki derslere girmeye hak kazanmış öğretmenler.

Bilgisayar Öğretmeni : Çalıştığı eğitim kurum ya da kuruluşunda; öğrencilere ya da yetişkinlere, bilgisayar ile ilgili eğitim veren kişidir (www.meslekrehberi.org).

Bilişim Teknolojileri (BT) : Bilgi iletişimi, işlenmesi ve saklanması, alt yapıları ve teknolojileri ile günümüzün elektronik, haberleşme ve bilgisayar teknolojilerini ifade etmektedir (Aytaç, 2006:1).

İKİNCİ BÖLÜM KAYNAK ÖZETLERİ

Türkiye Eğitim Sistemi 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre örgün ve yaygın eğitim adı altında kendi içinde iki büyük sisteme ayrılmıştır. Örgün eğitim sistemi de okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olmak üzere dört büyük sisteme ayrılmıştır (Başaran, 1994:131).

2.1. TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDE İLKÖĞRETİM KADEMESİNİN YERİ

Türkiye'de eğitim; adalet, güvenlik ve sağlık gibi devletin temel işlevlerinden birisi olup devletin denetimi ve gözetimi altında yapılmaktadır. Eğitim hakkı, T.C Anayasası ile güvence altına alınmış; eğitimin tür ve kademelerini ve işleyişe dönük esasları düzenleyen mevzuatla Türk Eğitim Sistemi bugünkü yapısını kurmuştur. Türk Millî Eğitim Sisteminin genel çerçevesi, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir (MEB, 2006). Bu kanuna göre Milli Eğitim Sistemi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere ikiye ayrılır.

Örgün eğitim Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde oluşturulan programlarla yürütülür. Örgün eğitim, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireyler için yapılan düzenli eğitimidir (MEB, 2002). Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, milli eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış programlarla okul örgütü içinde düzenlenmiş olarak verilen eğitimidir. Bireyler, iş yaşamına atılmadan, iş ve meslek dallarında çalışmaya başlamadan önce okul ya da okul örgütü özelliği taşıyan yerlerde genel ve özel bilgiler bakımından yetiştirilirler. (Ada ve Keskinliç, 2006:8-9). Örgün eğitim Milli Eğitim Sisteminin bel kemiğini oluşturur ve okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yüksek öğretimi içine alır.

Yalnız gelişmiş ülkelerde değil tüm ülkelerde eğitim en önemli konu olmaya başlamıştır. Yaşadığımız şu çağda gelişen teknolojinin eğitim sayesinde

olduğuna inanan ülkeler, ulusal programlarında eğitim olgusuna daha geniş yer vermektedirler. Artık eğitim konusunda bilinçlenen tüm milletler yatırımlarının büyük çoğunu eğitime yapmakta ve devlet bütçesinin önemli kısmını eğitime ayırmaktadır. Eğitimdeki en önemli süreci ilköğretim aşaması oluşturduğundan bu aşamada daha çok çaba harcanmaktadır. Çünkü bireyler ilk defa bu süreçte planlı ve programlı eğitim öğretimle yüz yüze gelmektedirler.

İlköğretim, 6-14 yaş grubundaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir st öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir. (MEB, 2006). İlköğretim eğitim sisteminin temel taşıdır. Bu eğitim kademesinde bireylere toplum içinde diğer üyelerle uyum içinde yaşamaları ve yaşamlarını daha iyi sürdürmeleri için gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırılır (Erden, 2005:53).

İlköğretim 6-14 yaş öğrencileri için zorunlu ve önemlidir. Çocuğun günlük yaşamda edineceği bireysel ve toplumsal tüm beceriler belirli programlar dahilinde bu eğitim kurumları tarafından kazandırılır.

İlköğretimin birinci kademesinde çocuklar okuma yazma, okuduğunu anlama, ana dilini doğru kullanma, temel matematiksel işlemler, önemli toplumsal ve doğal olaylar hakkında temel bilgiler edinirler. Bu bilgi ve beceriler çocuğun gelecekteki öğrenmeleri için temel teşkil eder. İlköğretimin ikinci kademesinde ise öğrenciler hayata ve bir st ğretim kademesine hazırlanırlar (Erden, 1998:4).

Sekiz yıllık ilköğretime ilk defa 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda değinilmektedir. Buna göre, 7-14 yaş arasını kapsayan örgün eğitim, kız-erkek tüm bireyler için zorunludur ve bireyler eğitimlerine ilkokulda başlayıp ortaokulda tamamlarılar. 5+3 yıllık süreçten bu sistemde bireyler, 7-11 yaş arasında ilkokulu okuyup, 12- 14 yaş arasında ortaokulu okumakta idiler. 222 ve 1739 sayılı yasalarda 1983 yılında yapılan bir değişiklikle zorunlu eğitim çağının başlangıcı 6 yaşına indirilmiştir. (12.10.1983 tarih ve 2917 sayılı yasa ve 16.6.1983 tarih ve 2842 sayılı yasa). 1997 yılında çıkarılan 4306 sayılı yasa ile de zorunlu eğitim; 5+3 yıllık ayrı iki süreç yerine tek seferde 8 yıla çıkarılmış ve uygulamaya konulmuştur. Bu yasa ile

aynı zamanda, iki kademeli olan ilköğretim (ilkokul ve ortaokul) 8 yıllık bütünlük içinde ele alınmıştır (EURYDICE, 2006/07).

Ancak ülkenin ekonomik, sosyal ve diğer çevresel şartları elverişli olmadığı için 8 yıllık eğitim sistemine yapılan hızlı geçişte bazı sıkıntılarla karşılaşmıştır. Yıllar içerisinde planlanan hedefler daha uzun vadelere yayılmıştır. Okul binalarının, dersliklerin, araç gereçlerin vb. yetersiz olması hedeflerin gerçekleştirilmesinde aksamalara yol açmıştır. Her ne kadar ülke çapında ilköğretim çağındaki çocukların okuma oranları kayıtlardaki sayıya yakın değerler gösterse de bu tüm öğrencilerin eşit düzeyde öğrendiklerini, bilgi beceri sahibi olduklarını ve beklenen hedeflere ulaştıklarını ifade etmemektedir. Hâlbuki ilköğretim okullarında uygulanan tek tip eğitimle tüm öğrencilerin aynı ortamlarda aynı bilgi beceriye sahip olması beklenmektedir.

Yapılan uygulamaların hedefine ulaşabilmesi için en azından (Ergün ve Ergezer, 1991:187);

- Sınıf mevcutlarının azaltılması,
- Eğitimin bireyselleştirilmesine yönelik tedbirlerin alınması
- Seçmeli derslere ayrılan sürenin arttırılarak bu derslerin çeşitlendirilmesi

gerekmektedir.

Tedbirlerin tam alınmaması ve alınan tedbirlerin de birebir uygulanmaması eğitim sisteminde birçok soruna yol açmıştır.

İlköğretimde 2007 yılında 90.1 olarak gerçekleşen okullaşma oranı 2008 yılında 97.3'e yükselmiştir. Okullaşma oranı kız öğrencilerde yüzde 96.1, erkek öğrencilerde 98.5 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar önceki yıl erkeklerde 92.2, kızlarda 87.9 olarak belirlenmişti (Eğitim İstatistikleri, www.nethaber.com).

Her ne kadar okullaşma oranı arttıysa da bu ilköğretim kurumlarından mezun olan tüm öğrencilerin okuma yazma öğrendiği anlamına gelmemektedir. Halen okuma yazma bilmeden ya da kendini ifade edebilecek kadar okuma yazma bilmeden öğrenci sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Ülkemizin bazı bölgelerinde kişiler özellikle kızlar çevre şartları, ailevi sebepler vb. nedenlerle eğitimlerini yarıda bırakmaktadır.

Ancak öğrencilerin okul yaşamına kazandırılması amacıyla birçok kampanya yürütülmektedir. 2003 yılında UNICEF ile Milli Eğitim Bakanlığının işbirliği sonucunda yürütülen “Haydi Kızlar Okula” kampanyasıyla okula gidemeyen

kız öğrencilerin ilköğretime kazandırılması amaçlanmıştır. Benzeri kampanya ve programlarla hedefler gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

2.2. İLKÖĞRETİM PROGRAMI

İlköğretimin tarihsel gelişimi bağlamında, ilköğretimin süresiyle de bağlantılı olarak, ilköğretim programlarında değişiklikler olmuştur. Ülkemizde eğitim programlarının gelişiminden Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı sorumludur. Talim Terbiye Kurulu tarafından zaman içinde toplum ihtiyaçlarından ve dış dünyada meydana gelen değişimlerden ötürü öğretim programlarında değişiklik yapma yoluna gidilmiştir. Dış dünyada yaşanan değişiklikler eğitimi ve eğitim programlarını doğrudan etkilediği için program geliştirmede de bu değişimler göz önüne alınmaktadır. Çünkü eğitim programlarının da değişime ayak uyduracak nitelikte çağdaş, uyarlanabilir ve esnek olması gerekir. Gerek yapısı bakımından gerekse özellikleri bakımından bireylerin ihtiyacını karşılayabilecek şekilde hazırlanmalı ve içeriği bakımından değişime ön ayak olması beklenir. Toplumda yaşayan bireyler birbirlerinden etkilendikleri ve değişimi en hızlı safhada yaşadıkları için zaman zaman okul ortamında öğrendikleriyle toplumda karşılaştıkları durumlar birbiriyle çelişmektedir. Eğitim programlarında yaşanan gelişimler ve değişimler bireylerin ihtiyaçları kadar hızlı olamamakta, çoğu zaman bireyin isteklerine cevap vermekte yetersiz kalabilmektedir.

Eğitim uzmanları, program geliştirme çalışmalarında değişimi kabul edip çağın eğilimlerini yansıtmak ya da yargılayıp çağı değiştirmek durumundadırlar eğitimciler topluma şekil verecek eğilimleri analiz edip değerlendirmek durumundadırlar. Bunu yaparken de uygun hedefleri belirlemeye ve buna uygun eğitim programlarını geliştirmeye karar vermelidirler (Demirel, 2005:42). Değişen zamanla birlikte bireylerin bugün sahip olduğu bilgi, beceri, tutum, değer yargıları ve kurallar da zamanla değişime uğramaktadır. Arslan (2000:43)' a göre bu değişiklikler hedefler, hedef davranışlar, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme öğelerinden oluşan ve dinamik bir özellik gösteren eğitim programları vasıtasıyla yapılmaktadır. Birçok ülkede geçmişte ve günümüzde yapılan eğitim reformları, eğitimde yeniden düzenlemeler adı altında yürütülen ve yapılan çalışmaların temelinde program düzenlemesi bulunmaktadır. Çünkü değişen ve gelişen dünyada bireylerin davranışlarında yapılması düşünülen değişiklikleri ifade eden ve bunları sistemli bir

biçimde bir araya toplayan araçlar eğitim programlarıdır. Cumhuriyetten günümüze kadar 1924, 1926, 1936, 1948 ve 1968 programları uygulamaya konmuştur.

Öte yandan 1968 İlkokul Programı, en uzun süre uygulanmış olan programdır. 1997 yılında ilköğretimin zorunlu 8 yıla çıkarılması ile ilköğretim programlarında ve ders kitaplarında değişiklikler yapılmıştır. Programlarla ilgili son değişiklik 2005 yılında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu değişiklik, ilköğretimi 8 yıllık bütünlük içinde ele almış ve eğitim bilimleri, konu alanı ve eğitim teknolojilerindeki gelişmeleri dayanak olarak almıştır (EURYDICE, 2007/08).

2.2.1. İlköğretimin Amaçları

Zorunlu ve temel eğitim olması nedeniyle toplumdaki tüm bireylerin sahip olmaları gereken temel bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları kazandırmakla yükümlü olan ilköğretimde, amaçlar; demokratik bir toplum olmanın temel belirleyicisidir. Öte yandan toplumdaki tüm bireylerin okulöncesi eğitim alamadığı ve ilköğretimi bitiren bireylerin tümünün ortaöğretim kurumlarına devam etmediği göz önüne alındığında, ilköğretimin amaçlarının istenilen biçimde kazandırılmasının önemi bir kat daha artmaktadır (Yaşar vd., 2007:2).

Fidan ve Baykul (1994:10-11), ilköğretimin amaçlarını şöyle özetlemektedirler:

“.....İlköğretimin amaçlarından biri, öğrencilere bilişsel becerileri öğretmektir. Diğer bir önemli amacı ise, çocuğun toplumda yaşayabilmesi için gerekli beceri ve tutumları geliştirmektir. Bu aynı zamanda ulus oluşturma amacına da katkıda bulunur. Ulusal bütünleşme, ulusal değer ve sembollerle özdeşleşmeyi de içerir. İlköğretim çocuklara toplumun amaçlarını, değerlerini ve sembollerini kazandırarak onların genel bir değerler sistemi oluşturmalarını sağlar.....”

Türk Milli Eğitimin ve ilköğretimin genel amaçları 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda yer almaktadır. Milli Eğitim Temel Kanunu (1973:2)’nda belirtildiği üzere ilköğretimin genel amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata, bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

Cumhuriyetten günümüze ilköğretimin amaçlarında birçok değişiklikler yapılmıştır. 1926 tarihli ilkokul programında amaçlar açıkça belirtilmemiş olup sadece söz edilmektedir. Programın ön sözünde bahsedildiği kadarıyla ilkokulun amacı; “ilk mektebin başlıca maksadı, genç nesli muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmektir” şeklinde belirtilmiştir (Arslan,

2000:43-44). Kişinin çevresine nasıl intibak ettirileceğine dair veya intibak ettirme adına ne tür faaliyetler yapılacağı hakkında bilgi verilmemiştir. Amaç oldukça kısa, yetersiz ve üstü kapalı bir anlatımı içermektedir.

1936 programında ise ülkede farklı alanlarda yapılan inkılâpların etkili olduğu görülmektedir. Okul sayısının ve okumanın öneminin giderek artması, programda ilkokulun amaçlarının daha açık, daha belirgin olmasını sağlamıştır. 1936 programında yapılan değişiklikler sonucu belirlenen hedefleri şöyle özetlemek mümkündür (Arslan, 2000:44):

- Eğitim politikamızın temel taşı bilimsizliği gidermektir
- Kuvvetli cumhuriyetçi, ulusçu, devletçi, lâik ve inkılâpçı vatandaş yetiştirmek
- Fikir, beden ve karakter gelişimini sağlamak
- Bilgiyi, yurttaşa hayatta başarı elde ettirecek araç haline getirmek
- Millî vatansever ve bilimsel zihniyetli yurttaş yetiştirmek
- Serbest disiplinli, düzenli ve iyi alışkanlıklar elde edilmesi
- Millî tarihimizin sevdirmesi
- Türk dilinin millî bir dil olması için yapılan çalışmalara okulun yardımcı olması.

1948 yılına gelindiğinde köyden kente eğitimin farklılaştığı görülmektedir. Köy okulları ve şehir okulları şeklinde iki tür uygulama mevcuttu. 1930 programı köy okullarında uygulanırken 1936 programı şehir okullarında uygulanmakta idi. İlerleyen zamanlarda bu iki uygulamanın sonuçlarının farklı olmasından dolayı eğitimde bazı sorunlar yaşanmıştır. 1948 tarihli ilkokul programıyla bu okullar birleştirilmiştir. Türk Milli Eğitiminin amaçları yeniden gözden geçirilmiş ve daha açık şekilde belirtilmiştir. 1948 tarihli programda milli eğitimin genel amaçları; “öğrencinin toplumsal, kişisel, insanlık münasebetleri ve ekonomik hayat bakımından sürekli gelişmesini sağlamak” olarak yer almıştır. Programda ilkokulun amaçları diye açıkça bir ibare yer almamakta sadece “*İlkokuldaki öğrenciler, hemen hemen milli eğitimin bütün amaçlarının elde edilmesine yarayacak küçük tecrübeleri yaşamak fırsatını bulacaklardır*” ibaresi yer almaktadır (Arslan, 2000:45-47).

1968 programında önceki programlardan farklı olarak Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ile ilkokulun amaçlarına ayrı ayrı verilmiştir. 1948 programında yer alan Türk Milli Eğitimin genel amaçları daha anlaşılır ve daha açık şekilde ilkokulun

amaçları olarak uyarlanmıştır. 1968 programında yer alan ilkokulun amaçları 1997 yılında ilköğretim sürecine geçişe kadar yürürlükte kalmıştır. Uzun süreli yürürlükte kalan ilköğretim programlarında yer alan amaçlar 4 başlık altında belirtilmiştir. Buna göre ilköğretimin amaçları (MEB, 1995):

“Kişisel bakımdan; ilköğretim, çocuğa, karşılanması gereken beden, ruh ve toplumla ilgili birtakım ihtiyaçları, geliştirecek çeşitli istidat ve kabiliyetleri bulunan değerli bir varlık olduğunu kavratmayı; onu, kişilik ve ahlaki karakter sahibi iyi bir yurttaş olarak yetiştirmeyi amaçlar.

İnsanlık ilişkileri bakımından; ilköğretim, çocuğa, aile içinde ve toplumun diğer üyeleri ile olumlu bağlar kurabildiği ölçüde mutlu bir kişilik geliştirebileceğini, çevresindeki insanlarla iyi işbirliği yapabildiği ölçüde başarıya ulaşabileceğini duyurmayı ve benimsetmeyi amaçlar.

Ekonomik hayat bakımından; ilköğretim, çocuğa, yurdun kalkınmasında, insan gücünün en değerli bir zenginlik kaynağı olduğunu ve bu kaynağı iyi bir şekilde geliştirmenin en verimli yatırım olacağını kavratmayı amaçlar.

Toplum hayatı bakımından; ilköğretim, çocuğa, Türkiye Cumhuriyetinin insan haklarına dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir devlet olduğunu, Türkiye Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün teşkil ettiğini ve dünya milletleri ailesinin şerefli ve yapıcı bir üyesi olduğunu kavratmayı amaçlar.”

Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda hazırlanan ve 1997 yılında yürürlüğe giren "İlköğretim Kurumları Yönetmeliği"ne göre İlköğretim kurumlarının amaçları (IOGM, 1997);

- Öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- Öğrenciye, Atatürk ilkelerine ve inkılaplarına, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ile uluslararası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, görevlerini yapma ve sorumluluk yüklenebilme bilinci kazandırmak
- Öğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımasını, benimsemelerini ve geliştirmelerini sağlamak,
- Öğrencileri toplum içindeki rollerini yapan, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, işbirliği içinde çalışan, hoşgörü sahibi ve paylaşmayı bilen, çevresine uyum sağlayan, iyi ve mutlu bir vatandaş olarak yetiştirmek,
- Öğrencilerin, gerçekleştirecekleri sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle millî kültürün benimsenmesine ve yayılmasına yardımcı olmak,
- Öğrencilere, bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm arama alışkanlığı kazandırmak,

- Öğrencilere, kendisi, ailesi ve toplumun sağlığı ile çevreyi koruma bilinci ve alışkanlıkları kazandırmak,
- Öğrencilerin becerilerini ve zihinsel çalışmalarını birleştirerek çok yönlü gelişmelerini sağlamak,
- Öğrencilerin araç - gereç kullanımlarını, sistemli düşünebilmelerini, özgüvenlerini geliştirmelerini, çalışma alışkanlığı kazanmalarını, estetik duygular ve yaratıcılık güçlerinin geliştirilmesini sağlamak,
- Öğrencinin ilgi alanlarını ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, meslekleri tanıtmak ve seçeceği mesleğe uygun okul ve kurumlara yöneltmek ,
- Öğrencileri ailesine ve topluma karşı sorumluluk duyan, üretken, verimli, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunan bireyler olarak yetiştirmek,
- Öğrencilerin zamanlarını faydalı etkinliklerde, kişisel ve toplumsal araç - gereçler ile kaynakları verimli kullanmalarını, okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak”

27.08.2003 tarihli İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ile İlköğretim amaçları her açıdan ele alınmış, üstü kapalı ibarelerden arındırılmış, yeniden düzenlenerek bireylerin ve Türk Milli Eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda (Teb. Der., 2003:485-486);

- a) Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- b) Öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası' na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslar arası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincini kazandırmak,
- c) Öğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını, benimsemelerini, geliştirmelerini bu değerlere saygı duymalarını sağlamak,
- d) Öğrencileri, kendilerine, ailelerine, topluma ve çevreye olumlu katkılar yapan, kendisi, ailesi ve çevresi ile barışık, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışan, hoşgörülü ve paylaşmayı bilen, dürüst, erdemli, iyi ve mutlu yurttaşlar olarak yetiştirmek,
- e) Öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel etkinliklerle millî kültürümüzü benimsemelerine ve yaymalarına yardımcı olmak,
- f) Öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alışkanlığı kazandırmak,
- g) Öğrencilere, toplumun bir üyesi olarak kişisel sağlığının yanı sıra ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için gerekli bilgi ve beceri, sağlıklı beslenme ve yaşam tarzı konularında bilimsel geçerliliği olmayan bilgiler yerine, bilimsel bilgilerle karar verme alışkanlığını kazandırmak,
- h) Öğrencilerin becerilerini ve zihinsel çalışmalarını birleştirerek çok yönlü gelişmelerini sağlamak,
- ı) Öğrencilerin kendilerine güvenen, sistemli düşünebilen, girişimci, çağdaş teknolojileri etkili biçimde kullanabilen, plânlı çalışma alışkanlığına sahip estetik duyguları ve yaratıcılıkları gelişmiş bireyler olarak yetiştirmek,
- i) Öğrencilerin ilgi alanlarının ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, meslekleri tanıtmak ve seçeceği mesleğe uygun okul ve kurumlara yöneltmek,
- j) Öğrencileri derslerde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleriyle sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle kendilerini geliştirmelerine ve gerçekleştirmelerine yardımcı olmak,
- k) Öğrencileri ailesine ve topluma karşı sorumluluk duyabilen, üretken, verimli, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilen bireyler olarak yetiştirmek,
- l) Doğayı tanıma, sevme ve koruma, insanın doğaya etkilerinin neler olabileceğine ve bunların sonuçlarının kendisini de etkileyebileceğine ve bir doğa dostu olarak çevreyi her durumda koruma bilincini kazandırmak,
- m) Öğrencilere, bilgi yüklemek yerine onlarda zekâyı ve yaratıcı düşüncüyü ortaya çıkarmak, onlara bilgiye ulaşmanın yöntem ve tekniklerini öğretmek,
- n) Öğrencileri bilimsel düşünme, çalışma ve araştırma alışkanlığına yöneltmek,

- o) Öğrencilerin, sevgi ve iletişimin desteklediği gerçek öğrenme ortamlarında düşünsel becerilerini kazanmalarına, yaratıcı güçlerini ortaya koymalarına ve kullanmalarına yardımcı olmak,
- ö) Öğrencilerin kişisel ve toplumsal araç-gereci, kaynakları ve zamanlarını verimli kullanmalarını, okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak,

olarak ilköğretimin amaçları şeklinde programda yer almıştır.

İlköğretim programlarının yenilenmesiyle beraber eğitimde gerçekleştirilmesi beklenen hedeflerin sayısı da artmıştır. Değişen çağa ayak uydurmak adına eğitimde yaşanan gelişmelere paralel olarak ilköğretim kurumlarında bazı hedef politikalar belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın resmi internet sitesinde eğitim kurumlarında öncelikle ilköğretimde bazı özel hedefler ve bu hedeflere ulaşmayı sağlayacak tedbirlerden söz edilmiştir. Buna göre (MEB, 2002);

- Nüfus artışında beklenen dengelenmeye bağlı olarak tüm çağ nüfusunun okullaştırılmasının korunması ve bu dönemde eğitimin kalitesi ön plana çıkarılarak öğrenci başarısının yükseltilmesi
- Küçük yerleşim yerlerinde yaşayan öğrencilere hizmet veren ilköğretim okullarındaki (taşıma merkezi, YİBO, PİO) eğitim niteliğinin yükseltilmesi,
- Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan ilköğretim okullarının niteliğinin artırılması ve bu okulların sayısının asgari düzeye indirilmesi,
- Zorunlu eğitim çağı dışında kalan ve ilköğrenimini tamamlamamış herkese Açık İlköğretim Okulu ile ulaşılmasının yaygınlaştırılması,
- Çocukların zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesi yanında ruhsal ve bedensel gelişimlerini de güvence altına alacak rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması,
- Öğrencilere en az bir yabancı dil öğrenme olanağının sağlanması,
- İkinci yabancı dil uygulamasının yaygınlaştırılması,
- Tüm ilköğretim okullarında işlikler kurulması

hedeflenmektedir.

İlköğretimin amaçlarının yeniden düzenlenmesi, amaçların gerçekleşmesine yardımcı olacak hedeflerin belirlenmesi ve bu yönde çalışmaların yapılması milli eğitimde atılan olumlu adımlar olarak görülebilir. Eğitim programları sürekli değişen çevrenin ve gelişen teknolojinin etkisi altındadır. Bu nedenle zaman içinde yenilikler ve gelişmeler doğrultusunda ihtiyaç duyulduğu takdirde eğitim programları yeniden gözden geçirilecek, ilköğretimde öğrencilerin gerçekleştirilmesi gereken amaçlar da farklılık gösterecektir.

2.2.2. İlköğretim Programı ve Son Gelişmeler

21.yüzyıl, bilginin serbestçe dolaşması, kolaylıkla elde edilmesi, hızlı yayılıp, hızlı paylaşılması bakımından “uzay çağı” veya “bilgi çağı” olarak da adlandırılmaktadır. Her geçen gün yenilenen bilgi hızlı bir değişim ve dönüşümü de beraberinde getirmektedir. Artık değişim her alanda mutlak ve kaçınılmaz hale gelmiştir. Eğitim kurumlarının da uluslar arası boyutları ele alacak, çağın getirdiği rekabet ortamına ayak uyduracak “daha iyi ve sürekli” eğitim programları geliştirmeleri ve bu yönde değişiklikler yapmaları gerekmektedir. Civelek (2005:5)’e göre çağdaş dünyada onurlu ve güçlü bir üye olarak yer alabilmenin ilk şartı daha kaliteli eğitim için “**eğitimde değişme**” olgusunu düşünce modeli olarak yaşantıya geçirebilmektir. Ancak, bu değişim düşüncesi ve değiştirme eylemi çevremizdeki değişimlerden daha hızlı olmak zorundadır. Bu sebeple ülkemizdeki eğitim sisteminin değişikliği bizzat içermesi ve takip etmesi gerekir.

Her ülkede eğitim sisteminin görevi, toplumsal yaşam düzeninin bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişme ve değişimlere uyumlu biçimde sürdürülüp geliştirilmesinden sorumlu olan toplumsal sistemleri işletecek nitelikteki insan gücünün yetiştirilmesidir. Eğitim sisteminin bu görevini yerine getirebilmesi için, eğitim kurumlarının işlev ve işleyişleri ile eğitim programları bireylerin ve toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel gereksinimlerini karşılayabilecek şekilde düzenlenir. Ülkelerin eğitim sistemlerinin yapı, işlev ve işleyişleri ile eğitim programları kendi iç toplumsal dinamiklerinin yanı sıra bilgi ve teknolojinin gelişmesi, bilişim ve iletişim olanaklarının yaygınlaşması; küreselleşme, ülkelerarası ekonomik ve siyasi birleşme gibi uluslararası oluşumlardan da etkilenir. Özellikle bilginin, teknolojinin ve ürünlerinin hızla gelişmesi ve yayılması, her ülkede bireysel ve toplumsal yaşamda, toplumsal sistemlerde ve üretim-istihdam ilişkilerinde köklü değişikliklere neden olmaktadır. Okulların, bireyleri bu değişime uyum sağlanabilecek şekilde yetiştirebilmeleri için, eğitim programlarının çağdaş gelişmeler ve değişimler doğrultusunda oluşturulması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu açıdan bir ülkenin eğitim sistemi içinde uygulanan eğitim programları, öncelikle ülkenin kendi iç toplumsal dinamikleri, gereksinimleri ve yaşantılarından kaynaklanmak durumundadır (Çağdaş Eğitim, 2005).

Buna ek olarak örgün eğitim sistemimizde çağın gerektirdiği nitelikte insan gücünün yetişmesi için Milli Eğitimin belirlediği politikalar aktif uygulanmalı ve bu

yöndeki politikalar belirli zaman aralıklarıyla yeniden gözden geçirilmelidir. Demirel (2005)'e göre Milli Eğitim Politika'sının uygulamaya geçişi ancak eğitim programlarının aracılığı ile sağlanabilir (s.34).

Eğitim programları gelişen ihtiyaçlara ve değişen şartlara yanıt verebilmek amacıyla sürekli geliştirilmektedir (Ada ve Keskinliç, 2006:11). Mevcut eğitim programlarının toplumun ihtiyaçlarına cevap vermesi gerekir. Bu nedenle eğitim programları değişen ihtiyaçlar çerçevesinde yenilenmelidir.

İlköğretim programlarında da birtakım değişme ve gelişmeler yaşanmıştır. Yaşanan gelişmelerden biri de ilköğretim dersleri ders müfredatlarında yapılan köklü değişikliklerdir. 2005-2006 eğitim öğretim yılında uygulamaya geçirilen yeni ilköğretim dersleri ders müfredatında önceki müfredata göre yeni bir dayanak noktası oluşturulmuştur.

Bu bağlamda, Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programlarının dayandığı teorik alt yapının katı davranışçı bir anlayışı değil, yapılandırmacı bir anlayışı esas alması gerektiğini savunmaktadır (Çınar vd., 2006:48). Yapılandırmacılık anlayışına dayanılarak hazırlanmış yeni ilköğretim müfredatında öğrenci önceki müfredattakine nazaran öğrenme-öğretme sürecinin merkezine konmuştur ve süreç içerisinde aktif öğrenen konumundadır. Yeni programda yapılan değişikliklerin gerekçeleri ise şöyle özetlenebilir (MEB, 2005):

- Eğitim ve diğer bilimler alanındaki gelişmelerin yöntem ve içerik olarak öğretim programına yansıtılması ihtiyacı.
- Bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerler ışığında geliştirilmesi ihtiyacı
- Programda yer alan çok kapsamlı ve ezbere dayalı bilgi olması
- Okulda kazandırılmaya çalışılan bilgilerin günlük yaşamdan uzak olması
- İlkokul ve ortaokul programları arasında program bütünlüğünün olmaması
- Bireylerin yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, işbirliği yeterliklerini kazanmalarının öneminin artması
- Kendini ifade edebilen, çevresiyle iletişim kurabilen, girişimcilik ruhuna sahip kişiler yetiştirme gerekliliğinin artması
- Çocuklarımızın istenen düzeyde başarı gösterememesi

Yenilenen ilköğretim programlarının, önceki ilköğretim programlarından farklılaştığı yönleri ve getirdiği yenilikler şu şekilde sıralanabilir (Yıldırım, 2008:519):

- Program yapısının, değişikliklere dinamik bir biçimde uyum sağlayabilecek kadar esnek olması öngörülmüştür.
- Programlar sekiz yıllık kesintisiz ilköğretime uygun hale getirilmiştir.
- Tüm dersler birbiriyle ilişkilendirilmiştir.
- Spor kültürü, sağlık kültürü, rehberlik ve psikolojik danışma, kariyer bilinci geliştirme, girişimcilik, afet ve güvenli yaşam, özel eğitim, insan hakları ve vatandaşlık ara disiplinleri programa yerleştirilmiştir.
- Davranış ifadesi yerine bilgi, beceri anlayış ve tutumları içerecek şekilde “kazanımlar” ifadesi kullanılmıştır.
- Bireyin doğrudan gözlemlenebilen davranışlarının yanı sıra tutumlarını, değerlerini ve becerilerini kapsayan kazanımlar yer almıştır.
- Konuların farklı sınıflarda, daha üst düzey hedefler göz önüne alınarak öğretilmesi esas alınmıştır.
- Programda, öğrencilerin kendi girişimleriyle gerçekleştirecekleri ve öğretmenlerin öğrencilere doğrudan bilgi aktarmak yerine sadece yol gösterici olacakları etkinliklere yer verilmiştir.
- Öğretmen merkezli öğretimin yerini öğrenci merkezli öğrenme, çevreden soyutlanmış çalışma ortamının yerini grup çalışmaları, salt bilgi sunumunun yerini bilgi paylaşımı, pasif öğrenmenin yerini etkin/ buluşa dayalı/ sorgulayıcı gerçek dünya ile ilişkilendirilmiş öğrenme almıştır.
- Dünya ile bütünleşme ve Avrupa Birliği (AB) standartları dikkate alınmıştır.
- Program etkinliklerle zenginleştirilerek daha çok öğrenci merkezli hale getirilmiştir.
- Ölçme ve değerlendirme için alternatif değerlendirme yaklaşımları dikkate alınmıştır.
- Ölçme değerlendirmede sonuçla birlikte süreci de dikkate alan bir anlayış benimsenmiştir.

Yenilenen ilköğretim programında hedefler sarmalık ilkesine göre belirlenmiş, davranış ifadesi yerine bilgi, beceri, anlayış, tutum gibi daha geniş ifadeleri içeren kazanım kelimesi kullanılmıştır. Bütüncül bir yaklaşımın ele alındığı programda her alana ilişkin olgu, kavram, ilke, yöntem ve yaklaşımlar öğrenmeye yardımcı olacak şekilde düzenlenmiş, kavram çeşitliliğine dikkat edilmiştir. Derslerin hayatın içinden bilgi ve becerileri içermesine önem verilmiştir.

Öğrenme-öğretme sürecinde yöntem ve teknik çeşitliliği göze çarpmaktadır. Öğrenme deneyimleri yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre düzenlenmiştir. Öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasında aktif rol almasına, ailelerin de bu sürece katılmasına önem verilmiştir.

Ölçme değerlendirme amacını öğrencilerin başarılarını saptamak ve eksikliklerini belirlemektir. Geleneksel ölçme tekniklerinin yanında “performans değerlendirme, ürün dosyası, proje, yazılı raporlar, poster, gösteri, grup ve akran değerlendirme, kendi kendini değerlendirme” gibi ölçme değerlendirme tekniklerine de yer verilmiştir (Yıldırım, 2008:317-320).

2.3. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİNİN İLKÖĞRETİM PROGRAMI İÇİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Bilgisayar teknolojisi, çağdaş toplumda kritik bir rol oynamakta, toplumların çağdaş yüzüne ayna tutmaktadır. Yükselen teknoloji dünyasında rekabet gözle görülür biçimde artmaktadır. Rekabete dahil olacak bireylerin de bilgisayardan anlamaları, bu konuda yeterlik sahibi olmaları ve kendilerini geliştirmeleri zorunluluk haline gelmiştir (Papastergiou, 2007:594).

Akkoyunlu (1995)'nin de belirttiği gibi çocuklar hızla değişen bir dünya ile karşı karşıya bulunmaktadır. Bu hızlı değişim, ilerde birer yetişkin olacak çocukların nelere gereksinim duyacaklarını tahmin etmemizi güçleştirmektedir. Genç kuşakların bu duruma ayak uydurabilecek ve değişime katkıda bulunabilecek şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bilgisayar bu anlamda büyük önem kazanmaktadır (s.106). Kalkınma ve ilerlemede bilgisayarın etkisini fark eden ülkeler, okullarda bireylere temelden bilgisayarı ve bilgisayar kullanmayı öğretmek işe başlamışlardır. Günümüzde okullardaki bilgisayar eğitimine okul öncesi düzeyden başlanmaktadır. Buna bağlı olarak çoğu kaynak, okullarda bilgisayar kullanımıyla öğrencilerin teknolojik farkındalığı ve becerisi kazandığını savunmaktadır. Bu yüzden gelişen çoğu ülkeler, okullarda öğretme-öğrenme aktivitelerinin amacına ulaşması

bakımından bilgisayarlar vasıtasıyla uluslar arası bir standardı takip etmeye başladılar (Yaghi, 1997:297). Avrupa Birliğine üye ülkelerce hazırlanan yeni Lizbon Stratejisi- i2010 girişimi doğrultusunda bilişim teknolojilerine ayrılan yatırım payı büyük oranda arttırılmıştır.

Türkiye’de 21. yüzyılda yaşanan gelişmelere paralel olarak Ulusal Kalkınma Planlarında eğitim ve öğretimde teknolojinin etkin şekilde kullanılması gerektiğine yer verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın bilişim teknolojileri alanındaki hedef ve politikası: *“bilgi çağını yakalamak, bilgi ve teknoloji toplumu olmak için evrensel düşünen ve ulusal düşünen insanı yetiştirmek, insanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli arttırmak için eğitim sistemimizin her kademesini teknolojiyle donatmak”* şeklinde belirlenmiştir (EGİTEK, 2002).

Eğitim programı yöneticileri de eğitim programlarını geliştirirken okulların, öğrencilerin gelecekte sahip olmaları gereken bilgi ve becerileri kazandırmaları gerektiğine inandılar. Bu yüzden bilgisayarın eğitimde diğer teknolojilere göre daha fazla önem taşıdığı kanaatine vardılar (Akkoyunlu ve Orhan, 2001:29). Bilgisayarlar, gelişen özellikleri ve sundukları fırsatlar bakımından öğrenme ve öğretmede en etkili araç konumuna yükselmiştir.

Gittikçe bilgisayarlar eğitimde daha göze çarpıcı hale gelmekte ve öğretmenler ile öğrenciler açısından öğretme-öğrenme uğraşısında temel bir araç olarak kullanılmaktadır (McAllister and Mitchell, 2002:125).

Bilgisayar okuryazarı bir toplum olmak bütün ülkelerin olduğu gibi Türkiye’nin de amacıdır. Bu yüzden okullarda ilköğretimden başlamak üzere her kademeye seçmeli olarak bilgisayar dersi konulmuş ve yaşanan gelişmeler ışığında öğretim programı da yenilenmiştir.

Seçmeli Bilişim Teknolojileri¹ dersi öğretim programına bakıldığında, bireylerin teknolojinin doğasını anlaması ve her alanda teknolojiyi etkin şekilde kullanabilmesi için gerekli bilgi ve beceriler verilmesini gerektiren teknoloji okuryazarlığının genel bir amaç olarak yer aldığı görülmektedir.

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı yaptığı değişikliklerle bilgisayar dersine yeni bir vizyon kazandırmıştır. Buna göre bilgisayar dersi yeni öğretim programıyla;

¹ Bilgisayar dersinin ismi MEB’in 01.04.2008 tarih ve B.08.0.PGM.0.23.05.04/20789 sayılı kararı ile Bilişim Teknolojileri olarak değiştirilmiştir. Dolayısıyla söz konusu olan bilgisayar dersi ile Bilişim Teknolojileri dersi, bilgisayar öğretmenliği ile Bilişim Teknolojileri öğretmenliği kastedilmektedir.

geçmiş yaşantıları, bireysel farklılıkları ve olanakları ne olursa olsun bütün öğrencileri “bilgisayar okuryazarı” olarak yetiştirmenin yanında, bilişim teknolojilerini kullanırken etik ve sosyal değerler, tutumlar, güvenlik, sağlık, teknoloji okuryazarlığı konularını bilinçli olarak hayata geçirebilmelerini sağlamaktır (Irmak vd., 2007:2). Bu nedenle bilgisayar dersinin ilköğretim kademesindeki yeri çok önemlidir.

Bilişim teknolojilerinin kullanımı Avrupa ülkelerinde de yaygındır. İlköğretim düzeyinde BT çoğu Avrupa ülkelerinde İtalya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Letonya, Macaristan ve Slovakya dışında zorunlu eğitim programının içinde yer almaktadır. Bir araç olarak, BT’ nin kullanımının ilköğretim programları içerisinde yer alması Avrupa ülkelerinde yaygındır. İzlanda, Yunanistan (haftada iki saat zorunlu ders), Polonya, İngiltere, Hollanda’da BT’nin eğitimde bir araç olarak kullanılması yanında ayrı bir zorunlu ders olarak da okutulması söz konusudur (Aytaç, 2006:147). Bilgisayarın kullanım alanı arttıkça eğitim kurumlarında bilgisayarlaşma oranı da artmaktadır. Her okula devlet veya özel bütçe yoluyla bilgisayarlar tahsis edilmeye çalışılmaktadır. Türkiye’de de devlet bilişim teknolojilerinin kullanımını desteklemekte ve her okula BT sınıfı açılması için uğraşmaktadır. 2001 yılında ilköğretimdeki bilgisayarlaşma oranı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2.1: İlköğretimdeki bilgisayarlaşma oranı (Esirgen vd., 2002:7).

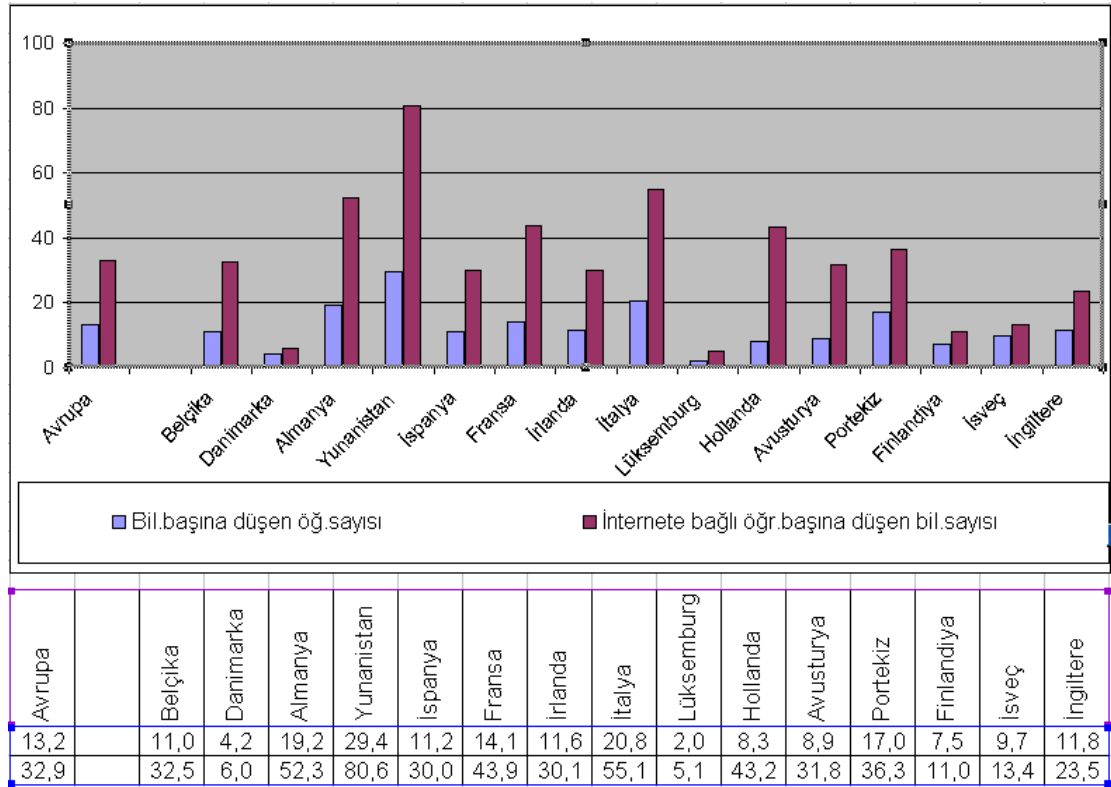
Öğrenci sayısı	11.165.280	<i>1 PC=87 öğrenci</i>
<i>Bilgisayar sayısı</i>	<i>127.000</i>	

Değişen zaman içerisinde kişilerde eğitim bilinci arttıkça okullaşma oranı da artmaktadır. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında ilköğretimdeki okul sayısı 34.656, öğrenci sayısı ise 10.845.930’dur (Eğitim-Sen, 2007). Bilgisayar başına düşen öğrenci sayısına ilişkin yapılan araştırmada Türkiye genelinde ilköğretimde 34,47 öğrencinin bir bilgisayar kullanabildiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre eğitim olanağı gelişmiş ilköğretim okullarında bir bilgisayar başına düşen öğrenci sayısının 46,46; gelişmişlik düzeyi en düşük ilköğretim okullarında 88,82 olduğu kaydedilmiştir (Eğitimde acı tablo, www.radikal.com.tr).

Dünyadaki duruma göz atarsak; AB ülkelerinde okullarda bilgisayar kullanımını ve internet erişimine ilişkin 2001 verileri incelendiğinde ilköğretim

okulları arasında Yunanistan, İtalya ve Almanya'nın en iyi durumda olduğu görülmektedir. En az oranlar ise Lüksemburg ve Danimarka'dadır (Esirgen vd., 2002:2). Buna ilişkin tablo aşağıdadır. Tabloya giren veriler sadece bilgisayarları olan okullardan elde edilmiştir.

Tablo 2.2: Avrupa'daki ilköğretim okullarının bilgisayarlaşma oranı (ISCED1, 2001).

2.4. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİNİN AMAÇLARI VE PROGRAMI

Bilgisayar dersi ilk olarak 1998-1999 eğitim öğretim yılında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim müfredatına konulmuştur. 26.08.1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinin 180 nolu kararı gereğince Bilgisayar dersi ilköğretim okulları haftalık ders çizelgesinin seçmeli ders grubunda yer almıştır. 1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde belirtildiği üzere 1-5 yıl süreyle kabul edilen bilgisayar dersi ders saatinin ilköğretimin 4-5-6-7-8. sınıflarında haftada 1 veya 2 saat olacağı, bunun da oluşan şartlara göre okul yönetimince belirleneceği planlanmıştır. Okul yönetimlerine gönderilen seçmeli dersler listesi gereğince okul yönetimi okulun sahip olduğu şartlara göre, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre uygun olan dersi seçebilecektir. 26.08.1998 tarih ve 2492 sayılı Talim ve

Terbiye Kurulu Kararı gereğince onaylanan Seçmeli Bilgisayar dersi ile diğer seçmeli derslerin listesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2.3. İlköğretim okulu seçmeli dersler listesi (Teb.Der., 1998:1013)

DERSİN ADI	YIL OLARAK SÜRESİ	HAFTALIK DERS SAATİ
1.Bilgisayar	1-5	1-2
2.Drama	1-3	1-2
3.Güzel Konuşma ve Yazma	1-5	1-2
4.İkinci Yabancı Dil	1-3	1-2
5.Turizm	1-3	1-2
6.Tarım	1-3	1-2
7.Yerel El Sanatları	1-3	1-2

Eylül 1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde ilköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi 1-2-3-4-5 Öğretim Programına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamalara bakıldığında ilk olarak bilim ve teknolojiye hızlı gelişmelerin hayatımızı derinden etkilediği, bunun sonucunda da toplumların bilgi toplumlarına yol açtığı, bilgiyi arayan, ona ulaşabilen, ulaştığı ve elde ettiği bilgileri sınıflandırabilen, depolayabilen ve en iyi şekilde değerlendirebilen bireylerin bilgi toplumunu oluşturduğuna değinilmiştir. Öztok ve Özden (2005)' e göre, insanların temel bilgisayar bilgilerini öğrenmeleri ve bu bilgileri modern yaşamda kullanmaları hem kendilerinin hem de gelecek nesillerin bilinçlendirilmeleri ve yönlendirilmeleri açısından çok önemlidir.

İkinci olarak, bilgisayarın tanımı yapılmış ve eğitim sisteminin yerine getirmesi gereken sorumluluklardan bahsedilmiştir. Buna göre bilgisayar, bilgileri depolayabilen, bunlarla çeşitli işlemler yapabilen, istenen bilgileri kaydederek hizmete sunabilen, elektronik bir işlemcidir. Toplumlarının ihtiyaçlarını karşılamak için amaçlarını gözden geçirmek ve değerlendirmek durumunda olan eğitim sistemi ise kişiye, bilgiyi nasıl sınıflayacağını, doğruluğunun nasıl değerlendirileceğini, gerektiğinde bilginin kategorilerinin nasıl değiştirileceğini, bilginin nasıl üretilebileceğini, sorunlara yeni bir doğrultudan nasıl bakılabileceğini, sağlıklı iletişim becerileri geliştirebilmeyi öğretmelidir.

Üçüncü olarak, Bilgisayar eğitiminin gerekliliğine değinilmiştir. Buna göre, ülkemiz Ulu Önder Atatürk'ün gösterdiği çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmayı hedeflemiş bir ülke olarak, kalkınma planlarında öngördüğü ve Milli Eğitim şuralarında aldığı kararlar doğrultusunda öğrencilerin bilgisayarla tanışmalarını sağlayıp, günlük hayatta ve öğrenme-öğretme sürecinde bilgisayarları kullanılabilir hale getirmek amacı ile olabildiğince eğitimin her kademesinde bilgisayar okur-yazarlığının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

MEB tarafından 2492 sayılı tebliğler dergisinde yayınlanan bilgisayar dersiyle ilgili öğretim programının genel amaçları şu şekilde belirlenmiştir (Teb.Der.,1998:1032-1046):

1. Bilgisayar kullanmanın pratik metotları hakkında bilgi edine bilme
2. Bilgisayarın tanımı, kullanılma alanları ve gelişimi hakkında bilgi edinebilme
3. Bilgisayarda kullanılan sayı sistemlerini kavrayabilme
4. Bilgisayarın ana birimlerini ve işlevlerini tanıyabilme
5. Bilgisayarın basit olarak kullanılması ve programlanması ile ilgili olarak temel bilgi ve becerileri kazanabilme
6. Bilgisayardan istediği bilgiyi alabilme
7. Bilgisayara istediği bilgiyi yükleyebilme
8. Çok kullanılan bilgisayarlar hakkında genel bilgiler edinebilme
9. Bilgisayarda basit program uygulamalarını yapabilme

Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği bilgisayar dersine ilişkin bu genel amaçlar uzun vadede öğrencilerin kazanması gereken davranışları içermektedir. İlköğretimin 4-5-6-7-8. sınıflarında seçilecek olan bilgisayar dersi için genel amaçlara bağlı olarak birtakım özel amaçlar belirlenmiştir. Bu özel amaçlar aynı tebliğler dergisinde 18 maddeyle açıklanmıştır.

MEB tarafından 2492 sayılı tebliğler dergisindeki özel amaçlar şu şekildedir:

1. Bilgisayar birimlerini tanıyabilme
2. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik önlemlerini kavrayabilme
3. Fareyi kullanabilme
4. Bilgisayarda oyunlar oynayabilme
5. Fare kullanarak resim çizebilme

6. Klavyeyi kullanabilme
7. Bilgisayarda kayıt yapıp silebilme
8. Özel bir çizim programında hazır resimleri veya şekilleri uygun bir yere yerleştirerek bir olayı canlandırabilme
9. Canlandığı olayı açıklayabilme
10. Sesleri veya ses aletlerini ayırt edebilme
11. Basit bir veri tabanı dosyası oluşturabilme
12. Önceden çizilmiş olarak verilen grafikleri kullanabilme
13. Disketle ilgili işlemler yapabilme
14. Kayıt kullanabilme
15. Verilen bir ödevi bilgisayarda hazırlayabilme
16. Yazıcıyı kullanabilme
17. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme
18. Bilgisayarın günlük yaşamımızdaki önemini kavrayabilme

şeklindedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her kademe için belirlenen özel amaçlar, bir önceki kademe için belirlenen özel amaçları da içine alarak sarmal bir yapı oluşturur. Bu nedenle bilgisayar dersi 4-5-6-7-8. sınıfların herhangi birinde seçilebilir. Belirlenen özel amaçların ilk 6 maddesi ilköğretimin 4. ve 5. kademesine yönelik olup “Bilgisayar 1-2 Dersinin Özel Amaçları” olarak Tebliğler dergisinde yer alır. Buna göre 4. ve 5. sınıfta okuyan öğrencilerin bilgisayar dersinde elde etmeleri gereken amaçlar; bilgisayarın donanım birimlerini tanıma, fare ve klavyeyi kullanma, bilgisayarı açma kapama, fare ile resim çizebilme gibi basit amaçlardır.

MEB tarafından belirlenen bu özel amaçların ilk 13 maddesi 6. sınıflar için belirlenmiştir ve Bilgisayar 3 dersinin özel amaçları olarak isimlendirilmiştir. 6. sınıf Bilgisayar dersinin özel amaçlarına, bir önceki kademenin amaçları da dahil olup bunlara öğrencilerin çizim programlarını kullanabilmesi, bilgisayarda kayıt yapabilmesi, ses aletlerini tanıyıp kullanabilmesi, basit bir veri tabanı dosyası oluşturabilmesi, disketle işlem yapabilmesi gibi amaçlar eklenmiştir.

Yukarıda belirtilen özel amaçların ilk 16 maddesi ise 7. sınıflara yönelik olup bu kademedeki öğrencilerden, 6. sınıfların amaçlarına ek olarak yazıcıyı kullanabilmesi, kayıt kullanabilmesi ve bilgisayarda ödevini hazırlayabilmesi beklenir.

8. sınıflarda seçilen bilgisayar dersinde ise öğrencilerin 18 maddede belirtilen özel amaçların tamamını gerçekleştirmesi beklenir. Bu amaçlara göre, 8. sınıfta okuyan öğrenciler, donanım ve yazılımı tanır, donanım ve yazılımdan amacına uygun şekilde faydalanır, bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanır, günlük işlerinde bilgisayardan etkin olarak faydalanır.

İlköğretim öğrencilerinin büyük çoğunluğu bilgisayarı, bir öğrenme-öğretme aracından çok bir oyun aracı tanımlamaktadır. Laboratuvar ortamına gelindiğinde bilgisayar kullanmayı bilen öğrenciler daha rahat davranmakta, ilk defa bilgisayar kullanacak öğrenciler ise şaşkınlık yaşamaktadırlar. Öğrenciler bilgisayar kullanma becerisine sahip olsa da olmasa da laboratuvar ortamında bilgisayarla baş başa kaldıkları zaman bocalamakta çoğu zaman bilgisayara istemeden de zarar verebilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin önce bilgisayar denen aygıtı tanımaları, onun hakkında bilgi edinmeleri ve nasıl kullanılacağını öğrenmeleri gerekir. Öğrencilerin bilgisayarı tanınması ve kullanabilmesi için Bilgi Teknolojileri sınıflarında bulunmaları ve bilgisayarlardan aktif şekilde faydalanmaları gerekir. Öğrencilerin bilgisayar okuryazarı olmalarını amaçlayan Bilgi Teknolojileri laboratuvarlarının kullanımı da gelişigüzel olmayıp birtakım kurallar ve ilkelere bağlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2526 sayılı Tebliğler dergisinde yayınlanan 2001/3 sayılı genelgede "Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Kullanım Amaç ve İlkeleri", "Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Amaçları" şeklinde yer alır.

1998 tarih ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde ilköğretim okullarında okutulacak seçmeli bilgisayar dersinin ders saatlerine yer verilmiştir. Buna göre, dördüncü sınıftan itibaren bilgisayar dersi, haftada 1-2 saat olmak üzere 1-5 yıl süreyle okutulacak, dersin konuları 1-2-3-4-5 Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programı'nda ayrı ayrı ve basamaklar halinde düzenlenmiştir. Ayrıca her basamaktaki programın alt kademelerdeki programı içeren bir yapıdan oluştuğu, bu yüzden öğrencinin Seçmeli Bilgisayar dersini ilköğretim okulunun herhangi bir sınıfında seçebileceğine yer verilmiştir. Aynı tebliğler dergisinde dersin öğretimi ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Tebliğler dergisinde yer alan Seçmeli Bilgisayar dersinin öğretimine ilişkin açıklamalar şu şekildedir (Teb. Der., 1998:1030-1031):

1. Öğrencilere bilgisayarın, insan aklının yarattığı, fiziksel yapısı açısından yeteneklerinin çok fazla olduğu fakat tek başına işlerliği olmayan iyi bir makine olduğu açıklanmalıdır.

2. Çağın en önemli teknolojik buluşlarından biri olan bilgisayarların iç yapısı hakkında çok kısa da olsa bilgi verilmelidir.
3. Öğrencilere, bilgisayarın temel ilkesinin bilgi aktarmak ve aktarılan bilginin işlenmesinden sonra bilgi almak olduğu açıklanmalıdır.
4. Öğrencilere, bilgisayardan en iyi bir şekilde faydalanmak için sadece bir program dilinin değil, öncelikle programlama mantığının kavranması gerektiği belirtilmelidir.
5. Öğrenciler, ilköğretimde öncelikle bilgisayar okuma-yazma ve kullanmasını öğrenmeli, daha sonra herhangi bir konuyla ilgili problemin çözüm yollarını belirleyip bilgisayar diline aktarabilmelidir.
6. Öğrencilere, bilgisayardan yararlanmanın sadece zaman kazanmak ve hazır bilgilere sahip olmak olmadığının bilinci verilmelidir.
7. Öğrencilere, bilgisayarın büyük bilgi yığınlarını denetim altında tutma kolaylığı sağladığı açıklanmalı; bilgisayarın bilgi yığınları üzerindeki işlemleri kolaylaştırdığı, böylece kısa zamanda hatasız işlemler yapabildiği kavratılmalıdır.
8. Öğrencilere, insanların iş ve mesleklerine bakılmaksızın bilgisayar kullanmaları gerektiği kavratılmalıdır.
9. Sınıflara göre bilgisayar öğretim programında yer alan konularda öğrenci seviyelerine göre değişiklik yapılabilir.
10. İlköğretim okullarındaki mevcut bilgisayarlardan bütün öğrencilerin ders saatlerinde ve okul dışı zamanlarında yararlanmaları planlanarak yürütülmelidir.

Eylül 1998 tarih ve 2492 sayılı İlköğretim Okulları Seçmeli Bilgisayar Dersi Öğretim Programının içeriği incelendiğinde, konuların bir önceki sınıftaki bilgisayar dersi konularını tamamen içine alarak ve birikerek ilerlediği, içerik düzenleme yaklaşımlarından sarmal yaklaşımın uygulandığı görülmektedir. Bilgisayar 1 ve Bilgisayar 2 derslerinin konuları dikkatle incelendiğinde tamamen aynı olduğu görülmektedir. İlköğretimde Bilgisayar dersinin bir defadan fazla seçilmesi durumunda, bir önceki sınıftaki konular tekrar edilecek ve bunlara kimi konular ilave edilecektir (Er, 2008:176).

Dış dünyada yaşanan gelişme ve değişimler tüm alanları olduğu gibi eğitim alanını da etkilemiş ve değişimler doğrultusunda ilköğretim programlarında birtakım yenilemelere ihtiyaç duyulmuştur.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararla “İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi”nde düzenleme yapmıştır. 2005-2006 öğretim yılından itibaren yapılan düzenlemeler bazı derslerde kademeli olmak üzere uygulamaya konulmuştur.

İlköğretim programında yapılan değişiklikler sonucu 2005-2006 öğretim yılından itibaren Bilgisayar dersi, ilköğretimde 1. sınıftan 8. sınıfa kadar seçmeli bir ders olarak ilköğretim programında yer almıştır.

Seferoğlu (2007)’na göre, Bilişim Teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler öğretim programlarında da birtakım değişiklikler yapma gereğini doğurmaktadır. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, yeni bir “İlköğretim Bilgisayar Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı” hazırlamıştır. Öğretim programı bu alanda birçok yeniliği öğretme-öğrenme süreçlerine yansıtmayı amaçlamaktadır.

İlköğretimde 1998-2006 yılları arasında uygulanan Bilgisayar dersi, teknolojik ve bilimsel gelişmeler doğrultusunda yeni bir içeriğe kavuşturularak 2007-2008 yılından itibaren Bilişim Teknolojileri adı altında programda yer almıştır.

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri (1-8.sınıflar) Dersi Öğretim Programı 28.08.2006 tarih ve 347 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilmiştir. Bu karar gereğince; İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri (1–8. sınıflar) Dersi Öğretim Programı 2007–2008 öğretim yılında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda uygulanacaktır. 2007–2008 öğretim yılı itibariyle 26.08.1998 tarih ve 180 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile kabul edilen İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (4–8. sınıflar) Dersi Öğretim Programı uygulamadan kaldırılmıştır. Bu nedenle 2007–2008 öğretim yılında ilköğretim okullarının 8. sınıflarında Bilişim Teknolojilerinin seçilmesi halinde 28.08.2006 tarih ve 347 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı gereğince onaylanan öğretim programı okutulacaktır (TTKB, 2006).

Ayrıca Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla 4. ve 5. sınıflarda 2 saat olarak okutulacaktır. Dersin haftalık ders çizelgesi ve isim değişikliği Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 31.06.2006 tarihli oturumunda kabul edilmiştir. Ayrıca Talim ve Terbiye Kurulu’nun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla ifade edilmiştir (Teb.Der., 2007:445). 2007-2008 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan “İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi” tablo 2.4’te gösterilmiştir.

Tablo 2.4. İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesi

D E R S L E R		S I N I F L A R							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	12	12	12	6	6	5	5	5
	Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
	Hayat Bilgisi	5	5	5					
	Fen ve Teknoloji				4	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								3
	Yabancı Dil				3	3	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	2	2	2	1	1	1	1	1
	Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	1	1	1
	Teknoloji ve Tasarım						2	2	2
	Trafik Güvenliği				1	1			
	Rehberlik/Sosyal Etkinlikler	1	1	1	1	1	1	1	1
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		28	28	28	28	28	28	28	28
SEÇMELİ DERSLER	Yabancı Dil				2	2	2	2	2
	Sanat Etkinlikleri (Drama, Tiyatro, Halk Oyunları, Enstrüman, Resim, Fotoğrafçılık, Heykel vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Spor Etkinlikleri (Güreş, Futbol, Basketbol, Voleybol, Masa Tenisi vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Bilişim Teknolojileri	1	1	1	2	2	1	1	1
	Satranç	1	1	1	1	1	1	1	1
	Düşünme Eğitimi						1	1	1
	Halk Kültürü						1	1	1
	Tarım						1	1	1
	Medya Okuryazarlığı						1	1	1
	Takviye ve Etüt Çalışmaları	1	1	1					
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI		2	2	2	2	2	2	2	2
GENEL TOPLAM		30	30	30	30	30	30	30	30

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programının genel amacı; bilişim teknolojileri kullanım yeterliliklerine sahip, eleştirel düşünen, beklenmeyen durumlarda ortama hâkim olabilen, grup içerisinde çalışabilen, toplumda teknolojinin ve bilimin rolünü ve gerekliliğini bilen, sosyal ve etik açılardan düşünebilen, iletişim becerilerine sahip, teknoloji okuryazarı bireyler yetiştirmektir (TTKB, 2006).

2.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1993 yılında yayınlanan Tebliğler Dergisinin 2378 sayılı maddesinde Milli eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi ve işletilmesi ile bilgisayar ve bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin görevleri hakkında bir yönerge yer almaktadır.

Yönergenin amacı bakanlığa bağlı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarına bağlı okullardaki bilgisayar laboratuvarlarının düzenli ve verimli işletilmesini sağlamak ve bilgisayar koordinatör ve bilgisayar öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve görevlerinin belirlenmesini sağlamaktır.

Bu yönerge, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi, işletilmesi, temizliği, bakımı ve korunması, bilgisayar öğretmenlerinin görevleri, bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin seçimi, yetiştirilmesi ve görevleri ile ilgili hususları kapsamaktadır. Buna göre bilgisayar öğretmenleri ile bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin seçimi yönergenin 10. maddesine göre şu şekilde yapılmaktaydı (Teb.Der., 1993:214-216):

Bilgisayar derslerini okutacak öğretmenler, öğretmen olarak atanmalarına esas veya yardımcı branşları bilgisayar öğretmenliği olanlar arasından seçilir. İhtiyacın karşılanmaması durumunda; Bakanlık kadrolarında çalışan yüksek öğrenimli sınıf öğretmenleri; ortaokullarda, ortaöğretim kurumlarındaki branş öğretmenleri ile örgün ve yaygın mesleki öğretim kurumlarındaki meslek dersleri öğretmenlerinden isteyenler arasından görevlendirme yapılabilir.

Bu görevlendirmeye başvuran öğretmenlerin aşağıdaki şartları sağlamaları gerekir:

1. Öğrenimleri sırasında bilgisayarla ilgili en az biri programlama dili olmak üzere üç ders almış olmak
2. Bir programlama dili ile uygulama programları konusunda hizmet içi eğitim kursundan geçmiş olup kursu başarı ile tamamlamış olmak
3. Resmî ve Özel kurum ve kuruluşlarca açılan en az bir programlama dili ve uygulama programları ile ilgili farklı kursları başarı ile bitirmiş olmak.

Aynı yönergenin 14. maddesine göre bilgisayar öğretmenlerinin görevleri şunlardır:

1. Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirlenen görevlerinin dışında bilgisayar koordinatör öğretmenleri ve zümre öğretmenleri ile uyum içerisinde çalışmak, dersleri dersin amaçları doğrultusunda ve ders dağıtım programlarında belirlenen saatlerde bilgisayar dersliğinde işlemek
2. Dersliğin bakım ve temizliğinden sorumlu olmak
3. Derslikte çıkabilecek ve kendisinin çözemediği teknik problemleri bilgisayar koordinatör öğretmenine anında duyurmak
4. Zümre öğretmenler toplantısında alınan kararlara göre kendisine düşen görevleri yapmak.

Yönergenin 11. maddesinde öğretmenlerden en az üç yıl bilgisayar dersini okutanlar, mesleki kıdemi en az üç yıl olanlar ve orta derecede İngilizce bilenler, Bilgisayar Koordinatör Öğretmenliği için yapılacak sınavla hizmet içi eğitimi kursuna alınır. 12. maddede öğretmenin Bilgisayar Koordinatör Öğretmeni olarak görevlendirilebilmesi için bazı şartları taşıması gerekir. Buna göre ilgili maddede belirtildiği üzere hizmet içi eğitimi kursuna giriş sınavını kazanmış ve bunu müteakip konu ile ilgili kursu basan ile tamamlamış olanlar ile okul öncesi eğitim ve ilkokullarda bilgisayar dersleri olmaması nedeniyle bu okullarda çalışan öğretmenlerden özel bilgi beceri ve yeteneklerine göre Bilgisayar koordinatörlüğü hizmet içi eğitim kurslarıyla yetiştirilen öğretmenler görevlendirilir.

Yönergenin 15. maddesinde ise Bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin görevleri şu şekilde belirtilmiştir :

1. Görevli olduğu okulda bilgisayar eğitiminin ve bilgisayar destekli eğitimin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak
2. Bilgisayar laboratuvarını mesai saatleri içinde açık tutmak, gerektiğinde mesai saatleri dışında da öğrenci ve öğretmenlerin kullanmalarını sağlamak
3. Her ay en az bir defa veya gerekli durumlarda bilgisayar öğretmenleri ile toplantı yapmak
4. Görevli olduğu okulda öğretmenlere Bilgisayar Destekli Eğitim konusunda kısa süreli kurs veya seminer düzenlemek
5. Program müdür yardımcıları veya müdür başyardımcıları başkanlığında eğitim yazılımı bulunan derslerin öğretmenleri ile bir araya gelerek laboratuvar kullanım programı hazırlamak
6. Bilgisayar laboratuvarının devamlı kullanılabilmesi için, öğretimi yapılacak ders yazılımlarının sabit diske (Harddisk) yüklenmelerini sağlamak
7. Bilgisayar laboratuvarının kullanılması sırasında ortaya çıkabilecek ve kendisinin çözüm getiremediği teknik sorunları okul müdürlüğü kanalı ile il millî eğitim müdürlüğü' ne bildirilmesini sağlamak
8. Firmaların periyodik olarak yapması gereken bakım onarım işlerini takip etmek
9. Her yarıyıl sonunda bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitim faaliyetleri ile ilgili her türlü problemi ve genel durumu, hazır anket formları yoluyla rapor ederek Genel Müdürlüğe gönderilmesini sağlamak
10. Ders yazılımlarını ilgili dersin öğretmenleri ile inceleyerek yazılımların geliştirilmesi için önerilerde bulunmak
11. Bilgisayar dersi zümre öğretmenleri toplantısına başkanlık yapmak
12. Bilgisayar öğretmenleri ile koordineli çalışarak bilgisayarlar için sicil fişi tutmak ve bunların takibini yapmak
13. Laboratuvar kullanım kılavuzunu laboratuvarının uygun bir yerine asmak
14. Bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak
15. Ders sırasında çıkabilecek kullanım problemlerini anında çözmek ve ilgili öğretmene yardımcı olmak
16. Yazılımlar ve uygulamalarla ilgili öğretmen isteklerini idareye bildirmek
17. Ders yazılımlarının ve kitaplarının B demirbaş defterine kayıt edilmesini sağlamak ve takip etmek
18. Laboratuvarında bulunan yazılımlar ve kitaplar için B demirbaş eşya yardımcı defterini tutmak
19. İdari ve diğer amaçlı bilgisayarların kullanımına yardımcı olmaktır.

1998 yılında Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde, ilköğretim okullarına bilgisayar öğretmeni yetiştirmek üzere Bilgisayar ve Öğretim

Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümleri açılmıştır. Bu bölüm mezunlarının öğrencilere bilgisayar okur yazarlığı becerileri kazandırmalarının yanı sıra, teknolojinin öğretim sürecinde kullanımını yaygınlaştırma konusunda öncü olmaları beklenmektedir (Akkoyunlu vd., 2005:1-8).

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 25.07.2008 tarih ve B.08.0.0EG.0.13.01.04-2391 sayılı resmi yazısında öğretmenlerin, eğitim öğretim sürecinin çok değişkenli ve karmaşık yapısı nedeniyle, gelişim alanlarını belirlemede güçlük çektiklerini belirtmekte ve öğretmenin kendi gelişim alanını belirleyip, bu alanda gelişimini sağlamak için sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumları içeren "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" ve ilköğretim kademesi öğretmenlerine yönelik "Özel Alan Yeterlikleri" geliştirilmiştir. Bunlardan Özel Alan Yeterlikleri, her öğretmenin kendi alanına özgü olarak, gelişim hedeflerini göstermek için hazırlanmıştır (ÖYEGM, 2008). Konu ile ilgili tablo aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Tablo 2.5: BT öğretmeni özel alan yeterlikleri (ÖYEGM, 2008:3-13)

Yeterlik Alanı	Yeterlikler
Öğretim sürecini ve ortamını tasarlama, planlama, düzenleme	<ul style="list-style-type: none"> a. Öğretime uygun planlama yapabilme b. Öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme c. Öğrenenin farklı ihtiyaçlarını karşılayabilecek teknoloji destekli öğrenme ortamları tasarlayarak kullanabilme
Öğretme, Öğrenme, Program	<ul style="list-style-type: none"> a. Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli süreçler ve uygulamalar düzenleyebilme b. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak bilgiye ulaşma, veri toplama, analiz etme ve değerlendirebilme c. Etkili öğrenme-öğretme materyalleri hazırlayabilme d. Özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme
Gelişimi izleme -değerlendirme	<ul style="list-style-type: none"> a. Yapacağı ölçme değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme b. Bilişim teknolojileri öğrenmelerini ölçme ve değerlendirebilme

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin genel yeterlikleri ise; “Yeterlik Alanı” ve alanın gerektirdiği “Yeterlikler” şeklinde ayrı bir tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.6: BT öğretmeni mesleki alan yeterlikleri (ÖYEGM, 2008:3-13)

Yeterlik Alanı	Yeterlikler
Teknolojik kavramlar ve uygulamalar	<ul style="list-style-type: none"> a. Bilişim teknolojileriyle ilgili kavramları doğru ve yerinde kullanabilme b. Amaca uygun bir bilgisayar sistemi kurma, bu sistemle uyumlu yazılım ve birimleri tanımlayarak kullanabilme c. Yazılım, donanım ve ağ unsurları için temel bakım ve onanım stratejileri geliştirerek uygulayabilme d. Dosyalama ve zaman yönetimi ile ilgili organizasyonlar yapabilme e. Belirli amaçlar için hazırlanmış uygulama yazılımlarını kullanabilme f. Ağ ve internet uygulamalarını yerinde kullanabilme
Okul Aile toplum ilişkileri, Etik ve sosyal Konular	<ul style="list-style-type: none"> a. İnternet ve ağ uygulamalarını yerinde güvenli ve sorumlu kullanabilme b. Ulusal bayramlarda anma törenlerinde, belirli günlerin ve haftaların işlenmesinde teknolojiyi etkin kullanabilme c. Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme d. Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme e. Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline gelmesinde toplumla iş birliği yapabilme f. Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken, sağlık ve güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme g. Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme h. Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme
Mesleki Gelişim	<ul style="list-style-type: none"> a. Bilişim teknolojilerinden mesleki gelişim için yararlanabilme b. Bilişim teknolojilerini meslektaşlar, uzmanlar aileler ve öğrenenlerle iletişim amaçlı kullanabilme c. Yeni teknolojilerin toplumdaki etkilerini bilme ve bu teknolojilere uyum sağlayabilme

Tablo 2.6’da bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mesleki alanlarına ilişkin sahip olmaları gereken yeterlilikler belirtilmiştir. Öğretmenlerin belirtilen bu yeterliliklere sahip olmaları için birtakım hizmet içi çalışmalarıyla ve mesleki gelişim etkinlikleriyle desteklenmeleri gerekmektedir.

Öğretmenlere yönelik gerçekleştirilecek mesleki gelişim etkinlikleri, özellikle bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında karşılaştıkları sorunların çözümünde önemli bir yere sahiptir. Bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında görev tanımı, özlük hakları ve kurumsal işleyişe yönelik gerçekleştirilecek mesleki gelişim etkinlikleri, bilgisayar öğretmenlerinin çalıştıkları kuruma uyum sağlamalarına, lisans düzeyinde edindikleri bilgileri uygulamaya geçirmelerine ve yaşadıkları sorunlara çözüm getirmelerine olanak sağlayacağı söylenebilir (Odabaşı ve Kabakçı, 2007:7).

Bilgisayar öğretmenlerinin görev tanımlarının daha net ve açık biçimde yapılması, görev ve sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirebilmelerinde önemli bir faktördür. Ayrıca mesleki alanda ve özel gelişim alanında sahip olmaları gereken yeterliliklerle ilgili üniversitelerde eğitim verilmelidir.

Bilgisayar öğretmenlerinin çalıştıkları kurumlarda rollerinin diğer öğretmenler ve yöneticiler tarafından doğru olarak algılanması gerekmektedir. Bu nedenle gerek öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar öğretmenlerinin rolleri ile ilgili algılarının biçimlendirilmesi, gerekse teknik eğitim fakülteleri ve eğitim fakültelerinin öğretim programlarında gerekli iyileştirmelerin yapılarak öğretmen adaylarının görevleri için daha iyi biçimde hazırlanmaları büyük önem taşımaktadır (Kabakçı vd., 2009:201).

2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde; araştırma sırasında ele alınan bilgisayar öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve bilgisayar alanı ile ilgili yapılan çalışmalara ve sonuçlarına değinilmiştir. Bilgisayar öğretmenleri çalıştıkları okullarda birçok sorunla yüz yüze gelmektedir. İncelenen araştırmalara göre bilgisayar öğretmenlerinin gerek bilgisayar dersine ilişkin gerekse çalıştıkları kurumların çalışma şartlarına ilişkin birtakım sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Bilgisayar öğretmenleri, laboratuarlarda bir yandan dersi anlatırken bir yandan da bilgisayar laboratuvarındaki fiziksel ortamdaki kaynaklanan problemlerle baş etmek durumunda kalmaktadır. Ele alınan araştırmalarda öğretmenlerin bu

konuda yaşadıkları sorunlar, sorunlara ilişkin görüşleri ve bu sorunların bazı değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği yer almaktadır. Aşağıda bu konuya yönelik birtakım araştırmalar sıralanmıştır.

Özoğul (2006:68-69)'un "Bilgisayar Öğretmenlerinin Meslek Yaşamlarında Karşılaştıkları Sorunlar" adlı çalışmasında bilgisayar öğretmenlerinin öğretim, yönetim, teknik ve kişisel alanda birtakım sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulardan çıkan sonuçlara göre; bilgisayar öğretmenlerinin öğretim alanında karşılaştıkları en büyük sorun sınıf mevcutlarının kalabalık olması, yönetim alanında karşılaştıkları en büyük sorun yönetim tarafından verilen görevlerin iş yükünü arttırması, teknik alanda karşılaştıkları en büyük sorun, bilgisayar laboratuvarındaki bilgisayarların sık sık arızalanması ve kişisel alanda karşılaştıkları en büyük sorun, bilgisayar laboratuvarıyla ilgilenirken fiziksel olarak yorulmalarıdır. Bilgisayar öğretmenlerinin öğretim, yönetim, teknik ve kişisel alanlarda yaşadığı sorunların da cinsiyete göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Eker (2002:247-254)'in "Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Bilgisayar Öğretmenlerinin Çalışma Ortamlarına İlişkin Görüşleri ve Beklentileri: Bir Durum Çalışması" adlı çalışmasında bilgisayar öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin görüş ve düşünceleri incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre bilgisayar öğretmenleri, çalışma yaşamlarında değişik görevler üstlenmektedir. Uzmanlık isteyen görevlerin yanı sıra sıradan bilgisayar kullanıcılarının yapabileceği işleri de yapmaktadırlar. Ayrıca bilgisayar öğretmenleri, çalışma yaşamlarına eğitim-öğretim ortamlarından ya da yönetim sisteminden kaynaklanan sorunlar yaşamaktadırlar. Bilgisayar öğretmenleri yaşadıkları sorunlar karşısında kişisel çabalar göstermekte, bu çabaların bir kısmından olumlu sonuçlar almaktadır.

Memmedova' nın (2001:30-31) "Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE)' de Rol Alan Formatör Öğretmenlerin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeylerine ve BDE Uygulamalarına İlişkin Görüşleri" adlı araştırmasında BDE'de rol alan formatör öğretmenlerin MEB tarafından belirlenen görevleri nasıl gerçekleştirdikleri ve BDE uygulamalarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulardan çıkan sonuçlara göre formatör öğretmenlerin yarısından çoğunun okuldaki bilgisayar laboratuvarında çıkan sorunları kendi başlarına çözdükleri ve diğer öğretmenlere bilgisayar kullanmada yardımcı oldukları belirlenmiştir.

Dirisağlık (2007:84-86) tarafından yapılan "Bilgisayar Formatör Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojisi Sınıflarına İlişkin Görüşleri" adlı araştırmada, ilk

ve ortaöğretim kurumlarındaki bilgi teknolojisi sınıflarının kullanım amaçlarına, var olan fiziksel durumlarına ve bilgi teknolojisi sınıflarının öğretim açısından uygunluğuna ilişkin bilgisayar formatör öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden yararlanarak bilgi teknolojisi sınıflarının fiziksel özelliklerine ilişkin birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre; okullarda bulunan bilgi teknolojisi sınıfı sayıları ve bilgi teknolojisi sınıflarında bulunan bilgisayar sayıları okulların öğrenci sayıları dikkate alınmadan düzenlenmektedir. Bilgi teknolojisi sınıfında ders işlenirken bilgisayar başına en az iki öğrenci düşmektedir. Bilgi teknolojisi sınıfları arasında bilgisayarlar donanımları açısından belirgin farklılıklar bulunmakta ve bilgisayarların genel donanım özellikleri, teknik şartnamelerde belirtilen özelliklere göre yeterli düzeyde değildir. Bunun yanı sıra bilgi teknolojisi sınıfları; nem, havalandırma, aydınlatma, sınıfın tabanı, temizlik, öğrenci bilgisayarlarının aynı tip olması, günlük ve dönemlik bakımlarının yapılması gibi konularda genel olarak “Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi ve işletilmesi ile bilgisayar ve bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin görevleri hakkında” 2378 sayılı yönergedeki bilgisayar dersliğinin seçiminde uyulacak esaslara genel olarak uygundur.

Okullardaki bilgisayar laboratuvarları ve laboratuvarlarda yer alan araçlarla ilgili olarak öğretmenler birçok problemle yüz yüze gelmektedir. Araştırmamızda elde edilen bulgulardan varılan sonuçlara göre bilgisayar laboratuvarında sınıf mevcutlarının kalabalık olmasından dolayı her öğrenciye bir bilgisayar düşmemesi sorun oluşturmaktadır. Her bilgisayarın birden fazla öğrenci tarafından paylaşılması bilgisayarların daha çabuk arızalanmasına yol açmaktadır. Bilgisayarlarda oluşan arızaların giderilmesinde teknik elemanın olmaması da araç-gereç ve teknik donanım konusunda bir sorun olarak saptanmıştır. Bilgisayar öğretmenleri bilgisayar laboratuvarı ortamından kaynaklanan sorunların çözümünde bazen kendi kişisel çabalarını ortaya koymakta bazen de desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Araştırmamızda elde edilen sonuçlar da bu konuda yapılan araştırmaları destekler niteliktedir.

2006 yılında yenilenen bilgisayar diğer adıyla bilişim teknolojileri öğretim programı hem öğrenme-öğretme süreci açısından hem de kazanımları açısından bilgisayar öğretimi alanına birçok katkı sağlamıştır. Ancak öğretim programında yer alan konuların, belirtilen zaman dilimi içerisinde işlenmesi ile ilgili birtakım problemler yaşanmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmalarda öğretmenler yaşadıkları

sorunlarla ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Aşağıda bu konu ile ilgili bazı araştırmalar sıralanmıştır.

Yıldırım, Kurt ve Kabakçı (2008:518-526)' nın “Bilgisayar Öğretmenlerinin Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programının Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi” adlı çalışmalarında bilgisayar ve bilgisayar formatör öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri Öğretim Programına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre bilgisayar öğretmenleri; öğretim programının öğrencilerin bilişim teknolojilerine ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini sağladığı ve öğretim programında kazanımların açık ve net şekilde ifade edildiğini belirtmişlerdir. Ancak programda her ünite için ayrılan süre ilgili ünitenin güçlük derecesinin uygunluğu ve etkinlikler için önerilen süre konusunda öğretim programında sıkıntılar yaşandığını belirtmişlerdir.

Taşkıran (2006:121-129) tarafından yapılan “Bilgi ve İletişim Teknolojisi Dersinin Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımıyla İşlenmesinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı çalışma ile ortaöğretimde Bilgi ve İletişim Teknolojisi dersinin öğrenci merkezli eğitim yaklaşımıyla işlenmesinde yaşanan sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara göre okulda, öğretmen ve öğrencinin yapması gereken etkinliklerde okul olanaklarının sınırlılıklarıyla karşılaştıkları ve ders saatinin azaltılmasının derste yapılması gereken etkinlikleri engellediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Timuçin, Öngöz ve Tatlı (2007)' nın “Bilgisayar Öğretmenlerinin İlköğretim Bilgisayar Ders Saatlerine İlişkin Düşünceleri ve Müfredata Yönelik Önerileri” adlı çalışmalarında ilköğretim kurumlarında görev yapan bilgisayar öğretmenlerinin bilgisayar dersinin haftalık ders saatlerinde yapılan değişikliğe ilişkin düşünceleri ile var olan durumun iyileştirilmesi ile ilgili önerileri yer almaktadır. Elde edilen sonuçlara göre öğretim sürecinde düz anlatım yönteminin kullanılma oranı artmıştır. Öğretmenlere göre, bunun başlıca sebebi ders saatinin azaltılmış olmasıdır. Öğretmenler ders saatinin değişmesiyle birlikte yeterince uygulama yapamamaktan şikâyet etmektedir. Ayrıca, öğrencilerin derse karşı ilgilerinin düştüğü ve dersi bilgisayarda oyun oynama aracı olarak gördükleri fikri öne çıkmaktadır.

Bilgisayar dersi ders saatinin azaltılmış olması öğretim sürecini olumsuz etkilemektedir. Araştırmamızda elde edilen bulgulardan yola çıkılarak ders saatinin yetersiz olması ve belirtilen ders saati içerisinde her öğrenciye geri dönüt verme

imkânın bulunmaması sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar, bu konuda daha önce yapılan araştırmaları desteklemektedir. Yapılan bu çalışmalar ile bizim çalışmamız arasında birtakım ortak noktaların yanı sıra benzerlikler ve farklılıklar bulunmaktadır. Araştırmamızda yapılan analizlerle elde edilen bulgulara dayanarak varılan sonuçlar ile bu araştırmaların sonuçları kıyaslanmıştır. Araştırmamızın alana getirdiği en büyük katkı, bilgisayar öğretmenlerinin dersin öğretiminde yaşadıkları sorunlar konusunda yapılmış tek çalışma olmasıdır. Bilgisayar dersinin öğretimi öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim olmak üzere dört konuda ele alınmıştır. Araştırma kapsamında öğretmenlerin bu dört konuda hangi sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmamız il bazında yapılmış olup öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara farklı bir boyuttan bakabilmeyi hedeflemiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araç ve teknikleri, verileri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliği ile verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada bilgisayar öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelinde çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak için, evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır. Tarama modellerinde amaçların ifade edilişi genellikle soru cümleleri ile olur. Bunlar “Ne idi?”, “Nedir?”, “Ne ile ilgilidir?” ve “Nelerden oluşmaktadır?” gibi sorulardır (Karasar, 2005:77-79).

Araştırmada tarama modellerinden tekil ve ilişkisel tarama modelleri kullanılmıştır. Bilgisayar öğretmenlerinin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla tekil tarama modeli kullanılırken, ders öğretiminde karşılaştıkları sorunların çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için de ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Bu model gereğince 2007-2008 öğretim yılları arasında ilköğretim okullarında görev yapan ve derse giren bilgisayar öğretmenlerine ilişkin liste, Milli Eğitim Müdürlüğü’nden elde edilen bilgiler çerçevesinde oluşturulmuştur. Ardından belirlenen öğretmenlere, bilgisayar öğretmenlerinin ders öğretiminde karşılaştıkları sorunları tespit etmeye yönelik olarak hazırlanmış olan anket uygulanmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmada örneklem almak yerine tüm evren üzerinde çalışılmıştır. Araştırmanın evreni 2007-2008 öğretim yılları arasında Şanlıurfa il merkezinde, ilçe ve beldelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan bilgisayar öğretmenlerinden

oluşmaktadır. Milli Eğitim Müdürlüğü'nden elde edilen rakamlara göre il merkezi, ilçe ve beldelerindeki ilköğretim okullarında toplam 73 kadrolu, 10 sözleşmeli ve 10 ücretli öğretmen bulunmaktadır. Şanlıurfa il ve ilçelerinde çalışan 10 kadrolu öğretmen pilot uygulamaya dahil olduğundan bu öğretmenler çalışma evreninin dışında tutulmuştur. Çalışma evrenini oluşturan öğretmenlerden 46 kadrolu, 8 sözleşmeli ve 6 ücretli öğretmene ulaşılmıştır. İlköğretim okullarında çalışan ve çalışma evrenini oluşturan toplam 83 öğretmenden 60 tanesine ulaşılarak % 72.2 oranında geri dönüş sağlanmıştır.

Araştırma kapsamında, bilişim teknolojileri veya bilgisayar bölümü dışında farklı bir branştan mezun olan; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen eğitim kurslarına katılıp kurs sonunda hazırlanan eğitici formatörlük sınavına girerek, sınav sonucu eğitici formatör olma hakkını kazanan formatör öğretmenlerden söz edilmiştir. Ancak bu formatör öğretmenler, bilişim teknolojileri ile ilgili bir fakülte ya da yüksekokuldan mezun olmadıkları ve çalıştıkları ilköğretim okullarında bilgisayar dersine girmedikleri için araştırma evrenine dahil edilmemiştir.

Araştırmada sözü edilen sorulardan ilki bilgisayar öğretmenlerinin kişisel özelliklerine ilişkin bilgilerdir. Araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin cinsiyet, mezun olunan fakülte, hizmet yılı ve kadro türüne ilişkin kişisel özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kişisel özellikleri

Özellikler		Sayı (s)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	20	33,3
	Erkek	40	66,7
Hizmet Yılı	0-1	19	31,7
	2-4	29	48,3
	5 ve üstü	12	20,0
Mezun Olduğu Fakülte	Eğitim Fakültesi	40	66,7
	Teknik Eğitim Fakültesi	15	25
	MYO	5	8,3
Kadro Türü	Kadrolu	46	76,7
	Sözleşmeli	8	13,3
	Ücretli	6	10

Tabloya bakıldığında araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunu %66,7 ile erkek öğretmenler temsil etmektedir. Kadın öğretmenlerin sayısı ise erkek öğretmenlerin yarısı kadardır.

Bilişim teknolojileri dersi ilköğretim müfredatına yakın zamanda konulan bir ders olup bu derse giren öğretmenler, üniversitelerin bilgisayar öğretmenliği ile ilgili bölümlerinden mezun olmuş kişilerdir. Eğitim fakültelerinin bilgisayar öğretmenliği bölümleri 1998 yılından itibaren mezun vermeye başlamışlardır. İl genelinde yapılan genel taramada bu derse giren öğretmenlerin azami 10 yıllık bir kıdeme sahip oldukları görülmüştür. Nitekim tabloda da görüldüğü gibi 0-1 yıl ile 2-4 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenlerin oranının %82 olması bunun bir ifadesidir.

Araştırmada, 2-4 hizmet yılı arasındaki öğretmenlerin oranı %48,3 ile en büyük oranda iken, 0-1 yılı arasındaki öğretmenlerin oranı %31,7 ile 2. sırada yer almakta, 5 yıl ve üstü çalışanların oranı ise %20 ile en az orana sahip olan öğretmenlerdir.

Araştırmaya katılan 60 öğretmenin, 40'ı eğitim fakültesinden mezun olmuştur. 15 öğretmenin teknik eğitim fakültesinden, 5 öğretmenin ise meslek yüksek okulundan mezun olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunu %76,7 oranında kadrolu öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %13,3'ü sözleşmeli öğretmenler, %10'u ise ücretli öğretmenlerdir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇ VE TEKNİKLERİ

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, araştırmacı ve uzman tarafından geliştirilen “İlköğretim Okullarında Çalışan Bilgisayar Öğretmenlerinin Dersin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunları Belirleme Anketi”dir. Geliştirilen anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü; cinsiyet, hizmet yılı, mezun olunan fakülte ve kadro türünü içeren kişisel bilgilerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü ise öğretim, öğrenci, araç-gereç-teknik donanım ve yönetim olmak üzere dört öge açısından bilgisayar öğretmenlerinin derste yaşadıkları sorunları kapsayacak ifadelerden oluşmaktadır. Bu ifadeler “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert maddesi şeklinde düzenlenmiştir.

Araştırma için gerekli olan verileri toplamak için öncelikle Şanlıurfa ilinin merkezinde bulunan ilköğretim okullarında görevli 23 bilgisayar öğretmeninden derste yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Öğretmenlerin görüşleri ile alana ilişkin yapılan taramalardan da elde edilen bilgiler vasıtasıyla derste yaşanan sorunlardan madde havuzu oluşturulmuş ve madde havuzundan anket maddeleri hazırlanmıştır. Hazırlanan anket taslağı kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşüne sunulmuştur. Tez danışmanından gelen dönütler doğrultusunda tüm maddeler ders öğretiminde yaşanan sorun alanlarına göre gruplandırılmıştır ve bazı maddelerde düzeltmeler yapılmıştır. Anketin gerçek uygulama öncesinde ifade hatalarını ve maddelerin sorunları yansıtmadığını belirlemek amacıyla çalışma evreni dışında tutulan on bilgisayar öğretmeni ile pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulama sonrasında tez danışmanı tarafından yeniden gözden geçirilen ankette, gerekli düzeltmeler yapılmış ve maddeler yeniden gruplandırılmıştır. Yapılan düzeltmeler sonucu ankete son hali verilerek “İlköğretim Okullarında Çalışan Bilgisayar Öğretmenlerinin Dersin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunları Belirlemeye Yönelik Anket Formu” oluşturulmuştur (EK.1).

3.4. VERİ TOPLAMA ARACININ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİLİĞİ

Araştırma için geliştirilen anketin önce bir pilot çalışması yapılmıştır. Bunun için anket öncelikle araştırma kapsamına alınmayan 10 bilişim teknolojileri öğretmenine uygulanmıştır ve bu pilot uygulamadan elde edilen güvenilirlik katsayısı (alfa) aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Anketin ön uygulama cronbach-alpha katsayıları

Sorun alanları	<i>Cronbach-alpha</i> (n=10)
Öğretim	,670
Öğrenci	,646
Araç-gereç ve teknik donanım	,787
Yönetim	,843

Cronbach (1951) tarafından geliştirilen alfa katsayısı yöntemi, bir iç tutarlılık tahmin yöntemidir. Cronbach alfa katsayısı, ölçekte yer alan k sayıda maddenin varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır (Ercan ve Kan, 2004:213). Başka bir deyişle Cronbach Alfa Katsayısı, veri toplama aracında yer alan sorunun türdeş bir yapıyı açıklamak ya da sorgulamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarını sorgulamayı sağlar (Erkılıç, 2007:57).

Bu katsayı değeri 0 ile 1 arasında değişir. Katsayı değişkeni olan alfa değeri 0.00 ile 0.60 arasında ise ölçeğin güvenilirliğinin düşük, alfa değeri 0.60 ile 1 arasında ise ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu kabul edilir. Buna göre elde edilen değerler tabloda gösterilmiştir. Tez danışmanı tarafından tekrar ele alınan anket üzerinde gerekli düzeltmelerin yapılmasının ardından asıl uygulamaya geçilmiştir. Anket araştırma kapsamındaki 60 öğretmene uygulanmıştır. Bu uygulamadan elde edilen güvenilirlik katsayıları da daha önceden bulunan tablodaki değerlere yakın değerlerdir. Anketten elde edilen ortalama ve standart sapma puanları ise tabloda verilmiştir.

Tablo 3.3. Ortalama ve standart sapmalar

Sorun Alanları	Ortalama	Standart sapma
Öğretim	3,33	0,55
Öğrenci	4,09	0,63
Araç-Gereç ve Teknik Donanım	3,43	0,53
Yönetim	3,52	0,56

Özkan (2007)'ın belirttiği gibi, standart sapmanın küçük olması; ortalamadan sapmaların ve riskin az olduğunun, büyük olması ise; ortalamadan sapmaların, riskin çok olduğunun ve oynaklığın göstergesidir. Standart sapma değeri ağırlıklı ortalama değerinin yarısının üstünde ise sapma çoktur. Fakat standart sapma değeri ağırlıklı ortalama değerinin %20'si kadarsa veya yarısından çok daha az ise sapma azdır. Buna göre tabloda elde edilen standart sapma değerleri, ortalamasının %15 -16'sı civarında oldukları ve sapmanın az olduğu görülmektedir.

3.5. VERİLERİN TOPLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma için geliştirilen anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bilgisayar öğretmenlerine yönelik kişisel bilgiler ile ilgili sorular, ikinci bölümde öğretmenlerin öğretim, öğrenci, araç-gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlarla ilgili maddeler yer almaktadır.

Anketin birinci bölümünde 4 soru yer almaktadır. Sorular öğretmenlerin cinsiyet, hizmet yılı, mezun oldukları fakülte ve kadro türü ile ilgili sorulardır.

Anketin 2. bölümü ise 4 kısımdan oluşmaktadır. 1. kısımda Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili 14 madde vardır. 2. kısımda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili 8 madde vardır. 3. kısımda Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin araç-gereç ve teknik donanım konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili 12 madde ve 4. kısımda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili 8 madde yer almaktadır.

Veri toplamak için hazırlanan anketin bilişim teknolojileri öğretmenlerine uygulanabilmesi için Şanlıurfa Milli Eğitim Müdürlüğü' ne dilekçe ile başvurulmuş ve Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yazıya onay verilmiştir (EK.2). Ardından anketin il çapında uygulanması için Milli Eğitim Müdürlüğü konuyu valilik makamına üst yazı şeklinde bildirmiş ve valilik makamı resmi bir yazı ile anket isteğine onay vermiştir (EK.3). Daha sonra belirlenen günlerde okullara gidilerek öğretmenlere anket verilmiştir. Bazı öğretmenlerin ise istekleri üzerine anket elektronik posta yoluyla kendilerine ulaştırılmış ve bu yolla doldurulan anketlerin de çıktısı alınmıştır.

Veri toplama aracının uygulanmasından sonra, anketler tek tek gözden geçirilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS 15.0 paket programı (Statistical Package for the Social Sciences) kullanılmıştır. Verilere uygulanacak test tekniğinin belirlenmesinde; araştırma verilerinin normal dağılıma uyup uymadığını yani verilerin homojenliği için "Kolmogorov Smirnov" normalite testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen önem düzeyinin ($p=0,98$) 0.05'den büyük olması verilerin normal dağılım sergilediğini göstermektedir. Verilerin normal dağılıma uyması nedeniyle çözümlenelerde; yüzde, frekans çözümlenmeleri ile birlikte parametrik test teknikleri uygulanmıştır. İkili küme karşılaştırmalarında Tek Örneklem t-testi (Bağımsız

Gruplar t-testi)'nden, ikiden çok küme karşılaştırmalarında ise Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova)'nden yararlanılmıştır.

T-testi, iki örneklem grubu arasında ortalamalar açısından fark olup olmadığını araştırmak için kullanılır. T testi, bir gruptaki ortalamanın diğer gruptaki ortalamadan önemli derecede farklı olup olmadığını belirler. Araştırmamız kapsamında öğretmenlerin ders öğretiminde karşılaştıkları sorunların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği t-testi ile belirlenmiştir. "t" testi ile sadece iki grup arasındaki farklılıkları incelemek mümkündür. İki den fazla grubun bir anda karşılaştırılmalarında Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılır. (Kalaycı, 2008:74). Araştırmamızda gruplar arasındaki ortalamalar normal dağılım sergilediği için bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ders öğretiminde karşılaştıkları sorunların, hizmet yıllarına, mezun oldukları fakülteye ve kadro türüne göre farklılık gösterip göstermediği Tek Yönlü Varyans Analizi (tek yönlü ANOVA) ile belirlenmiştir. Araştırmada yapılan istatistiksel çözümlerlerde anlamlılık düzeyi .05 olarak ele alınmıştır. Araştırmamızda istatistiksel analizlerin yanı sıra bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlara daha geniş açıdan bakabilmek için yaşadıkları sorunların çeşitliliği araştırılmış ve en çok yaşadıkları sorunların belirlenmesine çalışılmıştır. Bu amaçla öğretmenlerin; cinsiyetlerine, hizmet yıllarına, mezun oldukları fakülteye ve çalıştıkları kadro türüne göre öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında en çok karşılaştıkları beş sorun ele alınmıştır. Sorunlara ilişkin analizler yapılmış ve değişkenlere göre en çok karşılaşılan beş sorun tablolarla gösterilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmamızda ele aldığımız problemlerin çözümüne yönelik yapılan çözümlenmelerle elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır. Bu bölümde ele aldığımız bulgular ve bu bulguların yorumlanmasında soruların sırası takip edilmiştir. Buna göre sorular, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde (öğretim, öğrenci, araç gereç-teknik donanım ve yönetim) yaşadıkları sorunlar ile yaşadıkları sorunların çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yöneliktir.

4.1.1. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI GENEL SORUNLAR VE BUNLARA İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgu ve yorumlar sırası ile öğretim konusunda yaşadıkları sorunlara ilişkin bulgu ve yorumlar, öğrenci konusunda yaşadıkları sorunlara ilişkin bulgu ve yorumlar, araç-gereç-teknik donanım konusunda yaşadıkları sorunlara ilişkin bulgu ve yorumlar ve yönetim konusunda yaşadıkları sorunlara ilişkin bulgu ve yorumlar şeklinde ele alınmıştır.

Araştırma için hazırlanan ankette; bilişim teknolojileri öğretmenlerinin anket maddelerinde belirtilen sorunlarla karşılaşp karşılaşmadıklarını saptamak amacıyla “Tamamen katılıyorum” ve “Katılıyorum” ifadelerinin değerleri “Katılıyorum”, “Hiç katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” ifadelerinin değerleri ise “Katılmıyorum” ifadesi altında toplanarak yorumlama yoluna gidilmiştir. Buna göre anket maddelerinde belirtilen sorunlara “Tamamen katılıyorum” ve “Katılıyorum” şeklinde yaklaşılması öğretmenlerin o sorunla karşılaştığını, “Hiç katılmıyorum” ve

“Katılmıyorum” şeklinde yaklaşılması ise o sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmektedir.

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç-gereç ve teknik donanım ile yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. BT öğretmenlerinin sorunla karşılaştıkları konular

	Katılmıyorum		Kararsızım		<i>Katılıyorum</i>	
	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)
Öğretim	17	29,1	8	12,8	35	57,9
Öğrenci	8	13,7	2	3,1	50	83,1
Araç Gereç-Teknik Donanım	17	28,7	7	8,2	36	63,0
<i>Yönetim</i>	15	25,4	8	13,1	37	61,4

Tabloya bakıldığında öğretmenlerin öğrenci konusunda yaşanan sorunlara katıldıklarını belirten yani katılıyorum diyenlerin oranı %83,1’dir. Yönetim konusunda yaşanan sorunlara katılıyorum diyenlerin oranı %61,4’dir. Araç gereç ve teknik donanım konusunda yaşanan sorunlara katılıyorum diyenlerin oranı %63’tür. Öğretim konusunda yaşanan sorunlara katılıyorum diyenlerin oranı ise %57,9 düzeyindedir. Buna göre bilişim teknolojileri öğretmenleri dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar bakımından en çok öğrenci konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ardından sırasıyla araç-gereç-teknik donanım, yönetim ve öğretim konusunda sorun yaşamaktadırlar.

4.1.1. Öğretim Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar

		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		TOPLAM	
Öğretim konusunda karşılaşılan sorunlar		Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)
1	Ünite başlarında verilen kazanımlar öğrenci düzeyine uygun değil	17	28,3	5	8,3	38	63,3	60	100,0
2	Ünitelerdeki öğrenciye kazandırılması gereken hedef (kazanım) sayısı fazla	26	43,3	7	11,7	27	45,0	60	100,0
3	Birbirini takip eden konular arasında bir bağlantı yok	27	45,0	9	15,0	24	40,0	60	100,0
4	Ünitelerdeki konular günlük hayattan bilgi içermiyor	21	35,0	6	10,0	33	55,0	60	100,0
5	Müfredatın sekiz basamağa ayrılmış olması doğru değil	20	33,3	12	20,0	28	46,7	60	100,0
6	Kitapta verilen konular belirtilen zaman dilimini aşıyor	14	23,3	1	1,7	45	75,0	60	100,0
7	Kitapta verilen konular öğrencilerin anlama düzeyinin üstündedir	20	33,3	8	13,3	32	53,3	60	100,0
8	Kılavuz kitapta verilen uygulamaları gerçekleştirmek zor oluyor	15	25,0	8	13,3	37	61,7	60	100,0
9	Ölçme değerlendirme sürecine ilişkin verilen değerlendirme formları öğretmen için yük teşkil ediyor	12	20,0	8	13,3	40	66,7	60	100,0
10	Öğrenci değerlendirme formlarındaki ölçütler öğrenmeyi ölçmek için yetersiz	19	31,7	12	20,0	29	48,3	60	100,0
11	Ders ile ilgili olarak belirtilen kaynaklara ulaşmak zor	23	38,3	8	13,3	29	48,3	60	100,0
12	Ders için ayrılan kaynakları belirtilen zaman içinde kullanma imkanı yok	12	20,0	8	13,3	40	66,7	60	100,0
13	Ders saati her öğrenciye geri dönüt verme imkanı sağlamıyor	3	5,0	4	6,7	53	88,3	60	100,0
14	Konuya ilişkin yöntem ve tekniklerden etkili şekilde faydalanamıyorum	16	26,7	12	20,0	32	53,3	60	100,0
	TOPLAM		29,16		12,85		57,97		

Tablo 4.2'ye bakıldığında bilişim teknolojileri öğretmenlerinin %88,3'ü “Ders saati her öğrenciye geri dönüt verme imkânı sağlamıyor”, %75'i “Kitapta verilen konular belirtilen zaman dilimini aşıyor” ve %66,7'si ise “Ders için ayrılan kaynakları belirtilen zaman içinde kullanma imkânı yok” görüşlerine “Katılıyorum” diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %45'i “Birbirini takip eden konular arasında bir bağlantı yok” ve %43,3'ü “Ünitelerdeki öğrenciye kazandırılması gereken hedef sayısının fazla” görüşlerine “Katılmıyorum” yönünde görüşlerini belirtmişlerdir.

Verilere bakıldığında öğretmenlerin öğretim konusunda en fazla yaşadıkları sorunun ders saatinin her öğrenciye geri dönüt verme imkânı sağlamadığıdır. Ders saatinin ilköğretimin ikinci kademesinde 1 (bir) ders saati olması öğretmenler tarafından yetersiz bulunmuştur. Öğretmenler, öğrencilerini değerlendirmek ve öğrenip öğrenmediklerini ölçmek için bu derse ayrılan zamanın yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Ders saatinin yetersiz olması öğretmenleri güç durumda bırakmaktadır. Bu nedenle öğretmenler en çok bu konudan yakınmaktadır. Hatta araştırma için gerekli olan verilerin toplanması aşamasında yazılı olarak görüşleri alınan 23 bilgisayar öğretmeni, derste yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik alınması gereken tedbirler konusunda öncelikle ders saatinin artırılması gerektiğine vurgu yapmışlardır.

Bu bulgu Kabakçı, Kurt ve Yıldırım'ın (2008) araştırmasında ulaştığı “ öğretim programında her ünite için ayrılan sürenin ilgili ünitenin güçlük derecesine uygunluğu ile etkinlikler için önerilen süre konularında sıkıntılar yaşandığı” bulgusu ile Taşkıran'ın (2006) araştırmasında ulaştığı “ders saatinin azaltılmasının derste yapılması gereken etkinlikleri engellediği” bulgusuyla desteklenmektedir.

4.1.2. Öğrenci Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda yaşadıkları sorunlar Tablo 4.3' te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin öğrenci konusunda karşılaştıkları sorunlar

		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		TOPLAM	
Öğrenci konusunda karşılaşılan sorunlar		Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)
15	Derste öğrencilerin ilgisini sürekli tutmakta güçlük çekiyorum	21	35,0	3	5,0	36	60,0	60	100,0
16	Sınıflardaki öğrenci mevcutları fazla olduğu için dersten beklenen verim alınmıyor	3	5,0	0	0,0	57	95,0	60	100,0
17	Öğrencilerin kişisel farklılıkları ders anlatımını olumsuz etkiliyor	8	13,3	2	3,3	50	83,3	60	100,0
18	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri öğrenciler arasında öğrenme farklılığı oluşturuyor	3	5,0	1	1,7	56	93,3	60	100,0
19	Öğrencilerin seviyeleri bulunmaları gereken basamak düzeyinin altındadır	7	11,7	1	1,7	52	86,7	60	100,0
20	Öğrencilerin derste gürültü yapmaları dersi olumsuz etkiliyor	10	16,7	5	8,3	45	75,0	60	100,0
21	Öğrencilerin dersi önemsiz görmesi ders anlatmayı zorlaştırıyor	8	13,3	2	3,3	50	83,3	60	100,0
22	Öğrenciler dersi oyun olarak algılıyor	6	10,0	1	1,7	53	88,3	60	100,0
	TOPLAM		13,75		3,13		83,11		

Tablo 4.3' e bakıldığında BT öğretmenlerinin %95'i "Sınıflardaki öğrenci mevcurları fazla olduğu için dersten beklenen verim alınamıyor" ve %93,3'ü "Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri öğrenciler arasında öğrenme farklılığı oluşturuyor" ile %88,3'ü "Öğrenciler dersi oyun olarak algılıyor" görüşlerine "Katılıyorum" yönünde görüş belirtmişlerdir.

Bu bulgu Özoğul'un (2006) araştırmasında elde ettiği "öğretmenlerin öğretimde karşılaştıkları en büyük sorunun sınıf mevcurlarının kalabalık olduğu" bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin farklı olması da öğrencilerin öğrenmeleri açısından bir farklılık yaratmaktadır. Öğrencilerin bir kısmı bilgisayarı iyi derecede kullanırken bir kısmı ilk defa bilgisayarla yüz yüze gelmektedir. Bu yüzden öğrenciler arasındaki bu hazır bulunuşluk düzeyleri ders öğretmeni açısından bir sorun olarak görülmektedir. Öğretmenlerin derste %88'i öğrencilerin bilişim teknolojileri dersini oyun olarak algıladıkları konusunda hemfikirdir. Öğrencilerin her derste oyun oynamayı istemeleri ve bilgisayar başına geçer geçmez oyun programlarını açmaya yönelmeleri, öğretmeni derse hazırlık aşamasında zor durumda bırakmaktadır. Bu durum dersin verimliliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

4.1.3. Araç gereç ve Teknik Donanım Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin araç gereç ve teknik donanım konusunda yaşadıkları sorunlar Tablo 4.4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaşılan sorunlar

		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		TOPLAM	
		Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)
Araç gereç ve teknik donanım konusunda karşılaşılan sorunlar									
23	Kaynak araç ve gereçler dayanıklı değil	22	36,7	6	10,0	32	53,3	60	100,0
24	Kaynak araç ve gereçlerin sayısı öğretim için yeterli değil	22	36,7	10	16,7	28	46,7	60	100,0
25	Dersi anlatırken kılavuz kitaba ihtiyaç duymuyorum	21	35,0	9	15,0	30	50,0	60	100,0
26	Kılavuz kitap ders anlatmada yardımcı bir kaynak değil	24	40,0	12	20,0	24	40,0	60	100,0
27	Her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği için uygulamalar yetişmiyor	4	6,7	1	1,7	55	91,7	60	100,0
28	Laboratuvarın aydınlanma durumu yetersiz	33	55,0	1	1,7	26	43,3	60	100,0
29	Laboratuardaki bilgisayar donanımı özellikleri yeni müfredatı uygulamada yetersiz kalıyor	18	30,0	2	3,3	40	66,7	60	100,0
30	Laboratuardaki araç gereçlerin yerleşim düzeni dersi olumsuz etkiliyor	19	31,7	4	6,7	37	61,7	60	100,0
31	Ders esnasında bilgisayarlar sık sık arızalanıyor	17	28,3	5	8,3	38	63,3	60	100,0
32	İnternetin kesilmesi dersin öğretiminde olumsuzluk yaratıyor	13	21,7	4	6,7	43	71,7	60	100,0
33	Derste elektrik kesintisini önleyecek yeterli güç kaynağı yok	6	10,0	2	3,3	52	86,7	60	100,0
34	Bilgisayar birimlerinin tamiri için teknik servis desteğine ihtiyaç var	8	13,3	3	5,0	49	81,7	60	100,0
	TOPLAM		28,76		8,2		63,07		

Tablo 4.4'e göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin %91,7'si "Her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği için uygulamalar yetişmiyor", %86,7'si "Derste elektrik kesintisini önleyecek yeterli güç kaynağı yok", %81,7'si "Bilgisayar birimlerinin tamiri için teknik servis desteğine ihtiyaç var" ve %66,7'si "Laboratuardaki bilgisayar donanımı özellikleri yeni müfredatı uygulamada yetersiz kalıyor" görüşlerine "Katılıyorum" diyerek görüş belirtmişlerdir.

İlköğretim okullarındaki sınıf mevcutlarının kalabalık olmasından dolayı laboratuarda her öğrenci başına bir bilgisayar düşmemektedir. Bir bilgisayar başına iki öğrenci veya üç öğrenci düşmektedir. Bu da her öğrencinin bilgisayardan aynı düzeyde faydalanamadığının bir göstergesidir. Ders saatinin de bir saat olmasından dolayı bazen bilgisayarı sadece bir öğrenci kullanabilmekte veya bilgisayar başındaki her öğrenci kısa bir süreliğine kullanabilmektedir. Bu nedenle her öğrencinin verilen süre içinde müfredatta yer alan etkinliklerin gerçekleştirilmesi ve uygulamaları yapması mümkün olmamaktadır. Bu durum öğretmenler tarafından sorun olarak görülmüştür.

Bu bulgu Dirisağlık'ın (2007) araştırmasında "BT sınıflarında bulunan bilgisayar sayılarının öğrenci sayılarının dikkate alınmadan düzenlediği" bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

BT laboratuvarlarında yeterli güç kaynağının olmamasından dolayı herhangi bir elektrik kesintisi durumunda, öğrencilerin bilgisayarda yaptıkları uygulamalarının kaybolmasına, dersin kesintiye uğramasına neden olmaktadır. Bunun yanında öğretmenler bilgisayar birimlerinin bakımı ve onarımı için teknik servis desteğine ihtiyaç duymaktadır. Öğretmenlerinin ders anlatmalarının yanı sıra teknik arızalarla uğraşmaları onların iş yükünü arttırmakta ve birimlerin sürekli arızalanmaları öğretmenler için bir sorun olmaktadır.

Bu bulgu Özoğul'un (2006) araştırmasında "teknik olarak karşılaşılan en büyük sorunun bilgisayarların sık sık arızalanması olduğu" bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler yeni müfredatı uygulamada bilgisayar donanımı ile ilgili birtakım sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Öğretmenlerin %66,7'si, laboratuardaki bilgisayar donanımı özelliklerinin müfredat için yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Bilgisayar donanımının yetersiz olduğu bulgusu Akkoyunlu'nun (1995) araştırmasında elde ettiği "öğretmenlerin bilgisayar kullanırken karşılaştıkları güçlüklerin başında donanımın yetersiz olduğu" bulgusuyla ve Eker'in (2002)

araştırmasında elde ettiği “bilgisayar öğretmenlerinin okuldaki donanım eksikliği yüzünden sorun yaşadığı” bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin %55’i “Laboratuvarın aydınlanma durumunun yetersiz” olduğu görüşüne katılmadıklarını belirterek laboratuvarların aydınlanma durumunun yetersiz olmasını en az karşılaştıkları sorun olarak belirtmişlerdir.

Laboratuardaki aydınlatmanın yeterli olduğu bulgusu Dirisağlık’ın (2007) araştırmasında elde ettiği “ BT sınıflarındaki aydınlatmanın *MEB’e bağlı örgün yaygın eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi ve işletilmesi ile bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin görevleri hakkında 2378 sayılı yönerge*deki bilgisayar dersliğinin seçiminde uyulacak esaslara genelde uygun olduğu” bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

4.1.4. Yönetim Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmenlerin yönetim konusunda karşılaştıkları sorunlar

		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		TOPLAM	
		Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)	Sayı (S)	Yüzde (%)
35	Derste ortamdaki gürültüyü engellemekte güçlük çekiyorum	31	51,7	2	3,3	27	45,0	60	100,0
36	Okul yönetimi sorunların çözümünde öğretmene yardımcı olmuyor	18	30,0	12	20,0	30	50,0	60	100,0
37	Derste disiplin sağlamaya öğretimden daha fazla zaman harcıyorum	19	31,7	12	20,0	29	48,3	60	100,0
38	Okulda bilgisayar öğretmeni dışında bir teknik elemana ihtiyaç var	6	10,0	4	6,7	50	83,3	60	100,0
39	Laboratuvarın bakımı ve temizliği iş yükümü arttırıyor	3	5,0	9	15,0	48	80,0	60	100,0
40	Diğer branş öğretmenlerinin işleriyle uğraşmak zorunda kalıyorum	12	20,0	7	11,7	41	68,3	60	100,0
41	Okul yönetimi gelişen teknolojiyi takip etmede ilgisiz kalıyor.	16	26,7	12	20,0	32	53,3	60	100,0
42	Okul yönetimi bilgisayar öğretmenine görevi dışında iş yüklüyor	17	28,3	5	8,3	38	63,3	60	100,0
	TOPLAM		25,43		13,13		61,44		

Tablo 4.5'e göre BT öğretmenlerinin %83,3'ü “ Okulda bilgisayar öğretmeni dışında bir teknik elemana ihtiyaç var” ve %80'i “ Laboratuvarın bakımı ve temizliği iş yükümü arttırıyor” görüşlerine “Katılıyorum” diyerek bunları yönetim konusunda en çok karşılaştıkları sorun olarak belirtmişlerdir. Öğretmenler derste ders anlatmanın yanında bilgisayardan kaynaklanan arızalarla da ilgilenmek durumunda kaldıkları için birtakım sorunlar yaşamaktadırlar. Okullarda laboratuvar için sürekli bir teknik elemanın bulunması öğretmenin bilgisayarların tamiri yönündeki sorunlarının azalmasına yardımcı olabilir. Öğretmenlerin, bilgisayarların bakım ve onarımlarını kendilerinin yapması ve sorunları kendi imkanları dahilinde çözmeye çalışmaları onların iş yükünü arttırmakta, ders işlenişinde sıkıntıya yol açmakta ve bu durum onlar için sınıf yönetimi konusunda bir sorun teşkil etmektedir. Bu bulgu, Memmedova'nın (2001) araştırmasında elde ettiği “bilgisayar öğretmenlerinin bilgisayar laboratuvarında çıkan sorunları kendi başına çözdükleri” bulgusuyla desteklenmektedir.

4.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ders öğretiminde öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunların cinsiyet, hizmet yılı, mezun olunan fakülte, kadro türü değişkenlerine göre değişkenlik gösterip göstermediğini belirlemek için elde edilen verilerin dağılımına bakılmıştır. Testin sonucunda tüm konulardaki bütün verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir. Daha sonra araştırmanın problemlerine cevap aramak için t-testi ve varyans analizi kullanılmıştır.

4.2.1. Cinsiyet Değişkeni İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Araştırmanın ikinci kısmında yanıtı aranan soru, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığıdır. Sorunun yanıtlanması amacıyla önce öğretmenlerin her konuda aldıkları puanlar ayrı ayrı hesaplanmış ve elde edilen puan ortalamalarının arasındaki farkın anlamlılığını sınamak için bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 4.6’da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. BT öğretmenlerinin cinsiyetleri ile sorunla karşılaştıkları konular arasındaki ilişki ve t-testi sonuçları

Konu	Cinsiyet	Sayı (S)	Aritmetik	Standart	Serbestlik	“t” değeri	Anlamlılık Düzeyi (p)
			Ortalama (X)	Sapma (Ss)	Derecesi (Sd)		
Öğretim	Kadın	20	47,40	10,07	58	.000	1.000
	Erkek	40	47,40	7,57	30,1		p>.05
Öğrenci	Kadın	20	34,10	3,27	58	1,473	.146
	Erkek	40	32,07	5,67	56,6		p>.05
Araç-Gereç-	Kadın	20	40,30	5,44	58	.807	.423

Teknik Donanım	Erkek	40	41,72	6,87	46,8	1,423	p>.05
	Kadın	20	29,40	3,78	58		
Yönetim	Kadın	20	29,40	3,78	58	1,423	.160
	Erkek	40	27,65	4,79	46,9		

Tablo 4.6'ya bakıldığında kadın ve erkek öğretmenlerin öğrenci ($t=1,473$, $p>.05$), araç gereç ve teknik donanım ($t=.807$, $p>.05$) ile yönetim ($t=1,423$, $p>.05$) konularında aldıkları puanların aritmetik ortalamalarının birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Bu durumun anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını sınamak için t-testi uygulanmıştır. Uygulanan t-testi sonuçlarına göre öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim dahil tüm konularda $p>.05$ olduğundan, kadın ve erkek öğretmenlerin sorunlarla karşılaşma oranları arasındaki farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde olmadığı tespit edilmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında yaşadıkları sorunlar arasında cinsiyet faktörü itibariyle anlamlı bir farklılık yoktur. Yani kadın ve erkek öğretmenler benzer oranlarda sorunla karşılaşmaktadır.

Bu bulgu Özoğul'un (2006) araştırmasında elde ettiği "bilgisayar öğretmenlerinin öğretim, yönetim, teknik ve kişisel alanlarda yaşadığı sorunların cinsiyete göre farklılık göstermediği" bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Elde edilen verilere göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Fakat öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların cinsiyete göre çeşitlilik gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında en çok karşılaştıkları beş sorun belirlenmiş ve tablo 4.7' de sıralanmıştır.

Tablo 4.7: Cinsiyete göre en çok karşılaşılan sorunlar

	KADIN		ERKEK	
	Sorunlar	%	Sorunlar	%
Öğretim	13.soru	85	13.soru	93
	6.soru	70	6.soru	75
	1.soru	65	12.soru	73
	9.soru	60	8.soru	65
	12.soru	60	9.soru	65
Öğrenci	16.soru	95	18.soru	93
	18.soru	95	16.soru	93
	19.soru	95	22.soru	90
	21.soru	90	21.soru	83
	22.soru	90	19.soru	80
Araç gereç ve teknik donanım	27.soru	100	33.soru	90
	34.soru	80	27.soru	88
	33.soru	75	34.soru	85
	32.soru	60	32.soru	75
	23.soru	60	31.soru	65
Yönetim	38.soru	90	39.soru	83
	39.soru	80	38.soru	80
	40.soru	70	40.soru	68
	42.soru	70	42.soru	60
	36.soru	65	41.soru	55

Tabloda görüldüğü gibi bayan öğretmenlerle erkek öğretmenler aynı sorunları farklı oranlarda yaşamaktadırlar. Öğretim konusunda erkek öğretmenler daha yüksek oranda sorunla karşılaşmaktadır. Her iki gruptaki öğretmenler ders saatinin yetersiz olduğunu ve kitapta verilen konuların belirtilen zaman dilimini aştığını belirtmişlerdir.

Öğrenci konusunda bayan öğretmenlerin daha fazla sorunla karşılaştıkları görülmektedir. Buna göre öğrenci konusunda yaşananların bayan öğretmenler tarafından daha fazla sorun olarak algılandığı, erkek öğretmenlerin ise bayan öğretmenler kadar önemsemedikleri söylenebilir.

Araç gereç ve teknik donanım konusunda bayan öğretmenlerin her öğrenciye bir bilgisayar düşmemesi konusunda hem fikir oldukları ve bu konuda bayan öğretmenler tarafından en çok karşılaşılan sorunun bu olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra bayan öğretmenlerin laboratuardaki araç gereç sayısı ve özelliklerinin yetersizliği konusunda sorun yaşarken erkek öğretmenler kaynak araç gereçlerin tamiri konusunda daha çok sorun yaşamaktadır.

Yönetim konusunda ise bayan öğretmenlerin daha yüksek oranda sorunla karşılaştıkları görülmektedir. Bayan öğretmenlerin okul yönetimine ilişkin konularda erkek öğretmenlere göre daha fazla sorun yaşadıkları söylenebilir. Bunun dışında her iki gruptaki öğretmenler de laboratuvarın bakımının, teknik eleman olmamasının ve diğer branş öğretmenlerin işleriyle uğraşmanın en çok karşılaştıkları sorunlar olduğunu belirtmişlerdir. Buna ek olarak bayan öğretmenler okul yönetiminin öğretmene yardımcı olmadığını, erkek öğretmenler ise okul yönetiminin teknolojiyi takip etmemesini sorun olarak görmektedir.

4.2.2. Hizmet Yılı İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Araştırmanın ikinci bölümünde yanıtı aranan diğer bir soru bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ders öğretiminde yaşadıkları sorunlar ile çalıştıkları hizmet süreleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığıdır. Sorunun yanıtlanması amacıyla, önce öğretmenlerin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında aldıkları puanlar ayrı ayrı hesaplanmış, ardından puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığını sınamak için, tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 4.8’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. Hizmet yılına göre sorunla karşılaşılan konulara ilişkin puanların ortalaması ve standart sapması

Konu	Hizmet Yılı	Sayı (S)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
Öğretim	0-1 yıl	19	46,31	8,16
	2-4 yıl	29	46,41	7,93
	5 yıl ve üstü	12	51,50	9,30
Öğrenci	0-1 yıl	19	32,79	5,08
	2-4 yıl	29	32,45	4,97
	5 yıl ve üstü	12	33,41	5,63
Araç-Gereç- Teknik Donanım	0-1 yıl	19	40,10	5,11
	2-4 yıl	29	40,72	6,48
	5 yıl ve üstü	12	44,33	7,64
Yönetim	0-1 yıl	19	26,68	3,53
	2-4 yıl	29	28,69	3,93
	5 yıl ve üstü	12	29,58	6,61

Tablo 4.8'e bakıldığında öğretmenlerin çalıştıkları hizmet sürelerine göre yaşadıkları sorunların puan ortalamalarının birbirinden farklı bunun yanında birbirine yakın olduğu görülmektedir. Her dört konuda da en yüksek puan ortalaması "5 ve üstü" hizmet yılını oluşturan öğretmenlere aittir. Öğretim, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında en düşük ortalama "0-1 yıl" çalışan öğretmenlere, öğrenci konusunda ise en düşük puan "2-4 yıl" çalışan öğretmenlere aittir. Aradaki farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucu elde edilen sonuçlar Tablo 4.9'da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Hizmet yılına göre sorunla karşılaşılan konulara ilişkin puanların tek yönlü varyans analizi sonuçları

Konu	Hizmet Yılı	Kareler	Serbestlik	Kareler	F	Anlamlılık
		Toplamı	Derecesi	Ortalaması	Değeri	Düzeyi
		(KT)	(Sd)	(KO)	(F)	(p)
Öğretim	Gruplar arası	252,260	2	126,130	1,840	.168
	Gruplar içi	3908,140	57	68,564		p>.05
	TOPLAM	4160,400	59			
Öğrenci	Gruplar arası	8,003	2	4,002	,151	.860
	Gruplar içi	1507,247	57	26,443		p>.05
	TOPLAM	1515,250	59			
Araç-Gereç- Teknik Donanım	Gruplar arası	147,001	2	73,500	1,829	.170
	Gruplar içi	2290,249	57	40,180		p>.05
	TOPLAM	2437,250	59			

Yönetim	Gruplar arası	73,505	2	36,752	1,842	.168
	Gruplar içi	1137,229	57	19,951		p>.05
TOPLAM		1210,733	59			

Tablo 4.9' daki değerlere göre, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları hizmet yılı ile öğretim ($F_{(2, 57)}=1.840$, $p>.05$), öğrenci ($F_{(2, 57)}=.151$, $p>.05$), araç gereç ve teknik donanım ($F_{(2, 57)}=1.829$, $p>.05$) ile yönetim ($F_{(2, 57)}=1.842$, $p>.05$) konularında aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin bilgisayar dersinin öğretiminde karşılaştıkları sorunların güçlük düzeyleri hizmet yılına göre farklılaşmamaktadır. Bu bulguya göre, bilgisayar öğretiminde öğretmenlerin karşılaştığı sorunların güçlük düzeylerinin sahip oldukları hizmet yılına göre değişmediği görülmektedir. Bunun yanı sıra Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların hizmet yılına göre çeşitlilik gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında en çok karşılaştıkları beş sorun belirlenmiş ve tablo 4.10' da sıralanmıştır.

Tablo 4.10: Hizmet yılına göre en çok karşılaşılan sorunlar

	0-1 YIL		2-4 YIL		5 YIL VE ÜSTÜ	
	Sorunlar	%	Sorunlar	%	Sorunlar	%
Öğretim	13.soru	84	13.soru	96	6.soru	92
	12.soru	73	6.soru	75	1.soru	83
	8.soru	68	9.soru	65	9.soru	83
	14.soru	57	12.soru	58	12.soru	83
	6.soru	57	8.soru	55	13.soru	83
Öğrenci	16.soru	94	18.soru	96	22.soru	100
	19.soru	94	16.soru	93	16.soru	92
	18.soru	89	21.soru	93	19.soru	92
	17.soru	84	22.soru	93	18.soru	92

	22.soru	75	17.soru	79	21.soru	92
Araç gereç ve teknik donanım	27.soru	95	27.soru	93	34.soru	100
	33.soru	95	33.soru	86	27.soru	83
	34.soru	89	34.soru	72	32.soru	83
	32.soru	68	32.soru	65	25.soru	75
	30.soru	63	23.soru	65	26.soru	75
Yönetim	38.soru	84	39.soru	90	38.soru	83
	39.soru	74	38.soru	83	39.soru	75
	40.soru	63	42.soru	76	40.soru	75
	42.soru	58	40.soru	69	41.soru	75
	41.soru	42	41.soru	52	36.soru	67

Öğretim konusunda en çok 5 yıl ve üstü hizmet yılına sahip öğretmenler sorunla karşılaşmaktadır. Hizmet yılı 0-1 ve 2-4 yıl arasında olan öğretmenler en çok ders saatinin azlığından yakınmaktadır. Ayrıca stajyer öğretmenler yöntem ve tekniklerden etkili şekilde faydalanma ve kitaptaki uygulamaları gerçekleştirme konusunda sorun yaşarken, hizmet yılı 2-4 yıl ile 5 yıl üstü olan öğretmenler daha çok ölçme değerlendirme formlarının öğretmene yük olması ve kitaptaki konuların zaman dilimini aşması konularında sorun yaşamaktadırlar.

Öğrenci konusunda farklı hizmet yılına sahip öğretmenler birbirine yakın oranlarda aynı sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Öğrenci konusunda 5 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler öğrencilerin dersi oyun olarak algıladığı konusunda hem fikir olup bu durumu en çok karşılaştıkları sorun olarak belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra her üç gruptaki öğretmenler en çok karşılaştıkları sorunların başında sınıflardaki öğrenci mevcutlarının fazla olmasından dolayı dersten beklenen verimin alınamadığını ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin öğrenme farklılığına yol açtığını belirtmişlerdir.

Araç gereç ve teknik donanım konusunda 5 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip öğretmenler en çok bilgisayarların tamiri için teknik servis desteğinin olmaması konusunda sorun yaşamaktadırlar. Her üç gruptaki öğretmenler her öğrenciye bir bilgisayar düşmemesini, elektrik kesintisini önleyecek güç kaynağının olmamasını ve internetin kesilmesini en çok karşılaştıkları sorun olarak belirtmektedir. Ayrıca hizmet yılı 5 yıl ve üstü olan öğretmenler teknik sorunların

yanında kılavuz kitabın ders anlatmada yardımcı bir kaynak olmadığını belirtmişlerdir.

Yönetim konusunda her üç gruptaki öğretmenler de aynı sorunlarla karşılaşmaktadır. Stajyer öğretmenler ile hizmet yılı 5 yıl ve daha üstü olan öğretmenler en çok teknik eleman sıkıntısı yaşadıklarını belirtmekte, hizmet yılı 2-4 yıl arasında olan öğretmenler ise en çok laboratuvarın bakımının öğretmene yük olduğunu belirtmektedir. Ayrıca her üç gruptaki öğretmenler, okul yönetiminin öğretmene yardımcı olmadığını ve diğer branş öğretmenlerinin işleriyle uğraşmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

4.2.3. Mezun Olunan Fakülte İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Araştırmanın kapsamında yanıtı aranan diğer bir soru, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunların mezun oldukları fakülteye göre değişip değişmediğinin belirlenmesidir. Bu sorunun yanıtına ulaşmak için öncelikle araştırmaya katılan öğretmenler fakültelerine göre gruplandırılmıştır. Ardından her grubun sorun yaşadıkları konulara göre aldıkları puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Mezun oldukları fakülte ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması

Konu	Fakülte Adı	Sayı (S)	Aritmetik	Standart
			Ortalama (X)	Sapma (Ss)
Öğretim	Eğitim Fakültesi	40	46,20	8,32
	Teknik Eğitim Fakültesi	15	47,33	7,69
	Meslek Yüksek Okulu	5	57,20	4,92

Öğrenci	Eğitim Fakültesi	40	32,95	5,05
	Teknik Eğitim Fakültesi	15	32,27	5,26
	Meslek Yüksek Okulu	5	32,60	5,68
Araç-Gereç- Teknik Donanım	Eğitim Fakültesi	40	41,07	6,26
	Teknik Eğitim Fakültesi	15	41,87	7,16
	Meslek Yüksek Okulu	5	40,80	6,79
Yönetim	Eğitim Fakültesi	40	28,70	4,16
	Teknik Eğitim Fakültesi	15	28,07	4,49
	Meslek Yüksek Okulu	5	25,00	6,89

Tablo 4.11'e bakıldığında farklı fakültelerden mezun olan öğretmenlerin aldıkları puanların aritmetik ortalamaları arasında farklılık görülmektedir. Öğretim konusunda alınan en yüksek puan ortalaması meslek yüksek okullarından mezun olan öğretmenlere aittir. Bu durum meslek yüksek okulu mezunu olarak çalışanların daha fazla sorunla karşılaştığını belirtmektedir. Farklı fakültelerden mezun olan öğretmenlerin öğrenci konusunda aldıkları puanların aritmetik ortalamaları arasında büyük bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularındaki en düşük puan ortalaması meslek yüksek okulundan mezun olan öğretmenlere aittir.

Farklı fakültelerden mezun olmuş bilgisayar öğretmenlerinin ders öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin aldıkları puan ortalamaları arasında görülen farkın anlamlı olup olmadığını sınamak için tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Buna göre elde edilen sonuçlar Tablo 4.12'da gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Mezun oldukları fakülte ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların tek yönlü varyans analizi sonuçları

Konu	Fakülte	Kareler	Serbestlik	Kareler	F	Anlamlılık
------	---------	---------	------------	---------	---	------------

		Toplamı	Derecesi	Ortalaması	Değeri	Düzeyi
		(KT)	(Sd)	(KO)	(F)	(p)
Öğretim	Gruplar arası	537,867	2	268,933	4.232	.019
	Gruplar içi	3622,533	57	63,553		p<.05
	TOPLAM	4160,400	59			
Öğrenci	Gruplar arası	5,217	2	2,608	.098	.906
	Gruplar içi	1510,033	57	26,492		p>.05
	TOPLAM	1515,250	59			
Araç-Gereç ve Teknik Donanım	Gruplar arası	7,942	2	3,971	.093	.911
	Gruplar içi	2429,308	57	42,619		p>.05
	TOPLAM	2437,250	59			
Yönetim	Gruplar arası	61,400	2	30,700	1,523	.227
	Gruplar içi	1149,333	57	20,164		p>.05
	TOPLAM	1210,733	59			

Tablo 4.12'ye göre, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mezun oldukları fakülte ile öğrenci ($F_{(2, 57)}=.098$, $p>.05$), araç gereç ve teknik donanım ($F_{(2, 57)}=.093$, $p>.05$) ile yönetim ($F_{(2, 57)}=1.523$, $p>.05$) konularında aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunların oranları mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermemektedir. Fakat öğretim ($F_{(2, 57)}=4.232$, $p<.05$) konusunda öğretmenlerin mezun oldukları fakültele göre alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Farklı fakültelerden mezun olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlara ilişkin puanların ortalamaları arasında görülen bu farklılığın hangi grup ya da

gruplardan kaynaklandığını anlamak için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Sonuçlar tablo 4.13’de verilmiştir.

Gruplar		Ortalama fark	Standart hata	Anlamlılık düzeyi
Eğitim fakültesi	Teknik eğitim fakültesi	-,081	,172	,886
	Meslek yüksek okulu	-,786(*)	,270	,014
Teknik eğitim fakültesi	Eğitim fakültesi	,081	,172	,886
	Meslek yüksek okulu	-,705	,294	,051
Meslek yüksek okulu	Eğitim fakültesi	,786(*)	,270	,014
	Teknik eğitim fakültesi	,705	,294	,051

Tablo 4.13: Mezun olunan fakülteye göre öğretim konusunda karşılaşılan sorunların puanlarına ilişkin Tukey HSD testi sonuçları

*p<.05

Öğretmenlerin mezun oldukları fakülteye göre grupların öğretim konusunda aldıkları puanların ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde olduğu belirlenmiş (Tablo 4.12) ve bu nedenle bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını öğrenmek için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına bakıldığında öğretim konusunda Meslek Yüksek Okulu mezunu olarak çalışan öğretmenlerin sahip oldukları ortalama ile eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin sahip oldukları ortalama kıyaslandığında farklılık görülmektedir. Buna göre eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin Meslek Yüksek Okulu mezunu öğretmenlere göre öğretim konusunda daha fazla bilgiye sahip oldukları ve öğretim yöntemlerini daha etkili kullandıkları için öğretim konusunda daha az sorunla karşılaştıkları söylenebilir. Meslek yüksek okulu mezunu olan öğretmenlerin ise eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlere nazaran ders öğretimine ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu konuda daha fazla sorunla karşılaştıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar benzerlik veya farklılık gösterebilir. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunların mezun oldukları fakülteye

göre çeşitlilik gösterip göstermediğini belirlemek için ise öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında en çok karşılaştıkları beş sorunu belirlenmiş ve tablo 4.14’te sıralanmıştır.

Tablo 4.14 : Mezun olunan fakülteye göre en çok karşılaşılan sorunlar

	EĞİTİM FAK.		TEKNİK EĞİTİM FAK.		MYO	
	Sorunlar	%	Sorunlar	%	Sorunlar	%
Öğretim	13.soru	92	13.soru	87	6.soru	100
	6.soru	70	6.soru	73	12.soru	100
	9.soru	67	12.soru	73	1.soru	100
	12.soru	62	1.soru	73	8.soru	100
	8.soru	55	8.soru	60	11.soru	100
Öğrenci	18.soru	97	16.soru	93	16.soru	100
	16.soru	92	22.soru	93	22.soru	100
	22.soru	87	18.soru	87	19.soru	100
	21.soru	85	21.soru	87	18.soru	80
	19.soru	85	19.soru	80	21.soru	80
Araç gereç ve teknik donanım	27.soru	92	33.soru	93	27.soru	100
	34.soru	90	27.soru	87	33.soru	100
	33.soru	80	32.soru	80	26.soru	100
	32.soru	67	34.soru	73	34.soru	60
	31.soru	65	23.soru	73	32.soru	60
Yönetim	38.soru	85	38.soru	80	38.soru	80
	39.soru	85	39.soru	80	37.soru	80
	40.soru	72	40.soru	73	35.soru	80
	42.soru	70	41.soru	73	39.soru	60
	41.soru	52	42.soru	60	40.soru	20

Öğretim konusunda en çok sorunla yaşayanlar meslek yüksek okulu mezunu öğretmenlerdir. Eğitim fakültesi ve teknik eğitim fakültesi mezunu öğretmenler en çok karşılaştıkları sorunları ders saatinin yetersizliği, kitaptaki konuların zaman

dilimini aşması ve kılavuz kitaptaki uygulamaların gerçekleştirilememesi olarak sıralamışlardır. Meslek yüksek okulu mezunu öğretmenlerin hepsi öğretim konusunda kaynaklarla ilgili sorunlar yaşamaktadırlar. Bu sorunlar; dersle ilgili kaynaklara ulaşamamak, kaynaklardan yeterince faydalanamamak ve kaynak kitaptaki uygulamaları gerçekleştirilememekle ilgili sorunlardır.

Öğrenci konusunda eğitim fakültesi mezunu öğretmenler öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin öğrenme farklılığına yol açmasını en çok karşılaştıkları sorun olarak belirtirken teknik eğitim fakültesi öğretmenler ise öğrenci mevcutlarının fazla olmasının dersten beklenen verimi düşürdüğünü belirtmişlerdir. Her iki gruptaki öğretmenler de öğrencilerin dersi oyun olarak algıladığını ve öğrenci seviyelerinin basamak düzeylerinin altında olduğunu belirtmişlerdir. Meslek yüksek okulu mezunu öğretmenlerin hepsi öğrenci mevcutlarının fazla olmasını, öğrenci seviyelerinin basamak düzeyinin altında olmasını ve öğrencilerin dersi oyun olarak görmesini en çok karşılaştıkları sorunlar olarak sıralamışlardır.

Araç gereç ve teknik donanım konusunda eğitim fakültesi ve teknik eğitim fakültesi mezunu öğretmenler teknik servis desteğinin olmaması, yeterli güç kaynağının olmaması ve internetin kesilmesi gibi ortak sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunun dışında eğitim fakültesi mezunu öğretmenler bilgisayarların arızalanması sorununu yaşarken teknik eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ise araç gereçlerin dayanıksız olduğunu belirtmişlerdir. Meslek yüksek okulu mezunu öğretmenler ise bilgisayar sayısının yetersiz olması, güç kaynağının yetersiz olması gibi teknik sorunlarla karşılaşmanın yanında kılavuz kitabın yardımcı bir kaynak olmadığı konusunda hemfikir olup en çok bu sorunları yaşamaktadırlar.

Yönetim konusunda hem eğitim fakültesi hem de teknik eğitim fakültesi mezunu öğretmenler teknik eleman olmaması, laboratuvarların bakımı ve diğer branş öğretmenlerin işleriyle uğraşmanın kendileri için en büyük sorunlar olduğunu belirtirken teknik eğitim fakültesi mezunu öğretmenler okul yönetiminin işleriyle de uğraştıklarını ve bunun da en çok karşılaştıkları sorunlardan biri olduğunu eklemiştir. Meslek yüksek okulu mezunu öğretmenler ise derste teknik eleman olmamasının yanında sınıf yönetimi konusunda problemler yaşamaktadırlar. Bu verilere bakılarak meslek yüksek okulu mezunu öğretmenlerin diğer fakülte mezunu öğretmenlere göre sınıf yönetimi konusunda daha az bilgiye ve tecrübeye sahip oldukları söylenebilir.

4.2.4. Kadro Türü İle Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Arasındaki İlişki

Araştırma kapsamında yanıtı aranan son soru kadro türü ile yaşanan sorunlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığıdır. Bu soruya yanıt bulunması amacıyla öğretmenlerin sorun karşılaştıkları konulara göre puanları hesaplanmış daha sonra puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını sınamak için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15. Kadro türü ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların aritmetik ortalaması ve standart sapması

Konu	Kadro Türü	Sayı (S)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
Öğretim	Kadrolu	46	47,67	7,69
	Sözleşmeli	8	48,50	4,44
	Ücretli	6	56,16	5,07
Öğrenci	Kadrolu	46	32,78	5,11
	Sözleşmeli	8	33,12	5,28
	Ücretli	6	32,00	5,29
Araç-Gereç- Teknik Donanım	Kadrolu	46	41,24	6,78
	Sözleşmeli	8	41,62	5,09
	Ücretli	6	40,83	6,08
Yönetim	Kadrolu	46	28,72	4,44
	Sözleşmeli	8	28,25	2,12

Ücretli	6	24,50	6,29
---------	---	-------	------

Tablo 4.15’te görüldüğü gibi, kadro türü farklı olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında aldıkları puanlar arasında farklılık vardır. Öğretim konusunda en yüksek puan ortalaması ücretli çalışan öğretmenlere aitken, öğrenci ve araç gereç-teknik donanım konularında en yüksek puan ortalaması sözleşmeli çalışan öğretmenlere aittir. Yönetim konusunda ise en yüksek puan ortalaması kadrolu çalışan öğretmenlere aittir. Öğretmenlerin sorun karşılaştıkları öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında aldıkları puanların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını sınamak için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Buna göre elde edilen sonuçlar Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Öğretmenlerin çalıştıkları kadro türü ile sorunla karşılaştıkları konulara ilişkin puanların tek yönlü varyans analizi sonuçları

Konu	Kadro Türü	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (Sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F Değeri (F)	Anlamlılık Düzeyi (p)
Öğretim	Gruplar arası	514,257	2	257,128	4.020	.023
	Gruplar içi	3646,143	57	63,967		P<.05
	TOPLAM	4160,400	59			
Öğrenci	Gruplar arası	4,549	2	2,274	.086	.918
	Gruplar içi	1510,701	57	26,504		p>.05
	TOPLAM	1515,250	59			
Araç-Gereç-	Gruplar arası	2,172	2	1,086	.025	.975

Gruplar		Ortalama Fark	Standart hata	Anlamlılık düzeyi
Gruplar içi 2435,078 57 42,721				
Teknik				p>.05
	TOPLAM	2437,250	59	
Donanım				
Yönetim	Gruplar arası	94,407	2	47,204 2.410 .099
	Gruplar içi	1116,326	57	19,585 p>.05
	TOPLAM	1210,733	59	

Tablo 4.16'ya bakıldığında, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin çalıştıkları kadro türü ile öğrenci ($F_{(2, 57)}=.086$, $p>.05$), araç gereç ve teknik donanım ($F_{(2, 57)}=.025$, $p>.05$) ile yönetim ($F_{(2, 57)}=2.410$, $p>.05$) konularında alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunların oranları çalıştıkları kadro türüne göre farklılık göstermemektedir. Fakat öğretim ($F_{(2, 57)}=4.020$, $p<.05$) konusunda öğretmenlerin çalıştıkları kadro türlerine göre alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Farklı kadro türünde çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlara ilişkin puanların ortalamaları arasında görülen bu farklılığın hangi grup yada gruplardan kaynaklandığını anlamak için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Sonuçlar tablo 4.17'de verilmiştir.

Kadrolu	Sözleşmeli	-,038	,219	,984
	Ücretli	-,701(*)	,248	,017
Sözleşmeli	Kadrolu	,038	,219	,984
	Ücretli	-,664	,308	,089
Ücretli	Kadrolu	,701(*)	,248	,017
	Sözleşmeli	,664	,308	,089

Tablo 4.17. Kadro türüne göre öğretim konusunda karşılaşılan sorunların puanlarına ilişkin Tukey HSD testi sonuçları

*p<.05

Öğretmenlerin çalıştıkları kadro türlerine göre grupların öğretim konusunda aldıkları puanların ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde olduğu belirlenmiş (Tablo 4.16) ve bu nedenle bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını öğrenmek için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına bakıldığında; öğretim konusunda ücretli olarak çalışan öğretmenlerin sahip oldukları ortalama ile kadrolu çalışan öğretmenlerin sahip oldukları ortalama arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu bulguya dayanarak ücretli çalışan öğretmenlerin kadrolu olarak çalışan öğretmenlere göre öğretim konusunda daha fazla sorunla karşılaştıkları söylenebilir. Kadrolu olarak çalışan öğretmenler çalıştıkları okullarda kadro sahibi oldukları için eğitim ortamına daha kolay adapte olmaktadır. Fakat araştırmaya katılan 6 ücretli öğretmenin 5'i meslek yüksek okulu mezunudur ve bu öğretmenler buldukları okullarda belirli bir süreliğine çalışmaktadırlar. Bu nedenle ücretli çalışan öğretmenlerin ortama adapte olmada zorlandıkları ve dersin öğretimi konusunda kadrolu olarak çalışan öğretmenlere göre daha fazla sorunla karşılaştıkları söylenebilir.

Kadrolu, sözleşmeli ve ücretli çalışan öğretmenlerin farklı konularda karşılaştıkları sorunlar benzer olabileceği gibi farklılık da gösterebilmektedir. Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların çalıştıkları kadro türüne göre çeşitlilik gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında en çok karşılaştıkları beş sorun belirlenmiş ve tablo 4.18' de sıralanmıştır.

Tablo 4.18: Kadro türüne göre en çok karşılaşılan sorunlar

	KADROLU		SÖZLEŞMELİ		ÜCRETLİ	
	Sorunlar	%	Sorunlar	%	Sorunlar	%
Öğretim	13.soru	91	13.soru	87	12.soru	100
	6.soru	72	12.soru	87	11.soru	100
	9.soru	65	8.soru	75	8.soru	100
	12.soru	61	6.soru	62	6.soru	100

	1.soru	56	1.soru	62	1.soru	100
Öğrenci	18.soru	98	16.soru	100	16.soru	100
	16.soru	91	19.soru	100	19.soru	100
	22.soru	91	22.soru	87	22.soru	83
	21.soru	87	18.soru	75	18.soru	83
	17.soru	87	21.soru	75	21.soru	83
Araç gereç ve teknik donanım	27.soru	89	27.soru	100	27.soru	100
	34.soru	87	33.soru	100	33.soru	100
	33.soru	80	34.soru	87	26.soru	100
	32.soru	70	32.soru	75	32.soru	67
	31.soru	61	31.soru	75	25.soru	67
Yönetim	38.soru	85	39.soru	100	38.soru	83
	39.soru	80	40.soru	87	39.soru	67
	40.soru	72	38.soru	75	35.soru	67
	42.soru	70	41.soru	75	37.soru	67
	41.soru	56	42.soru	62	42.soru	17

Öğretim konusunda en yüksek oranda sorun yaşayan grup ücretli öğretmenlerdir. Kadrolu ve sözleşmeli çalışan öğretmenler ders saatinin yetersizliğini karşılaştıkları en büyük sorun olarak belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra kadrolu öğretmenler karşılaştıkları sorunlar arasında konuların zaman dilimini aştığını ve değerlendirme formlarının öğretmene yük olduğunu belirtirken, sözleşmeli öğretmenler kaynaklardan etkili olarak faydalanamadıklarını ve kitaptaki uygulamaları gerçekleştiremediklerini belirtmişlerdir. Ücretli çalışan öğretmenlerin tümü ise kaynaklara ulaşamamak ve kitaptaki konuları ders saati içinde işleyememek konusunda sorunla karşılaşmaktadır.

Öğrenci konusunda sözleşmeli ve ücretli öğretmenler aynı sorunları yaşamaktadır. Her iki gruptaki öğretmenler de sınıf mevcutlarının fazla olduğunu, öğrenci seviyelerinin basamak düzeylerinin altında olduğunu ve öğrencilerin dersi oyun olarak gördüğünü belirtmişlerdir. Kadrolu öğretmenler ise öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin basamak düzeylerinin altında olmasını, öğrenci

mevcutlarının fazlalığını, öğrenciler arasındaki kişisel farklılıkları ve dersin oyun şeklinde algılanmasını karşılaştıkları sorunlar olarak belirtmişlerdir.

Araç gereç ve teknik donanım konusunda kadrolu ve sözleşmeli çalışan öğretmenler aynı sorunlarla karşılaşmaktadır. Her iki gruptaki öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar daha çok teknik sorunlar olup, bilgisayar sayısının yetersiz olması, teknik servis desteğinin olmaması, internetin kesilmesi sonucu dersin aksaması ve bilgisayarların arızalanması şeklinde sorunlardır. Ücretli öğretmenler ise bilgisayar sayısının yetersizliği ve güç kaynağının yetersizliği gibi sorunların yanı sıra kılavuz kitaplarla ilgili sorunlarla karşılaşmaktadır. Buna göre kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin ücretli öğretmenlere göre araç gereç ve donanımla ilgili konulara daha fazla eğildikleri ve karşılaştıkları durumları sorun olarak algıladıkları söylenebilir.

Yönetim konusunda kadrolu ve sözleşmeli öğretmenler aynı sorunlarla farklı oranlarda karşılaşmaktadır. Her iki gruptaki öğretmenler de en çok laboratuvarın bakımı, kendilerine yardımcı olacak bir teknik eleman olmaması ve okul yönetiminin yaklaşımı konularında sorunla karşılaşmaktadır. Ücretli öğretmenler ise daha çok teknik eleman olmamasının yanında derste disiplini sağlamakla ilgili sorunlar yaşamaktadırlar. Bu verilere dayanarak; öğrencilerin derse giren öğretmenlerin çalıştığı kadro türüne bakış açılarının, öğretmenin sınıf yönetiminde etkili olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlara ve sorunların çözümüne yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Yaşadığımız şu çağda elde edilecek bilgiye ulaşmak artık daha kolay olsa da çağın gerektirdiği ölçüde elde edilmesi gereken bilgi de gittikçe fazlalaşmaktadır. Çağımız bilgi ve teknoloji çağı olduğu için her geçen gün öğrenen bireylere, çağın gerektirdiği bilimsel bilgi ve beceriyi elde edebilecek, bilgi ve teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilecek, elde ettiği bilgiyi uygulayabilecek bireylere daha çok ihtiyaç duyulmakta, bu durum gittikçe önem kazanmaktadır. Bu nedenle eğitimde teknolojinin kullanımına daha fazla önem verilmektedir. Her geçen gün ilköğretim okullarına gerek devlet eliyle gerekse özel sektör desteğiyle bilişim teknolojileri laboratuvarı açılmaya devam edilmektedir. Öğrencilerin bu ortamlarda teknolojiyi etkin kullanmalarını ve teknolojiden etkin şekilde faydalanmalarını sağlamak için bilişim teknolojileri (Bilgisayar) öğretmenlerine ihtiyaç vardır. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin derslerini anlatırken görevlerini en iyi şekilde yerine getirmek ve daha verimli olmalarını sağlamak için ders içinde karşılaştıkları sorunların araştırılması gerekir.

Araştırmada ilköğretim okullarında görev yapan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunların ve bu sorunların çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan yola çıkılarak varılan sonuçlar şunlardır:

- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlara bakıldığında en çok öğrenci en az ise öğretim konusunda sorun karşılaştıkları belirlenmiştir.

- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda en çok karşılaştıkları sorun, ders saatinin yetersiz olması ve ders içinde her öğrenciye geri dönüt verme imkânının bulunamadığıdır.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci konusunda en çok karşılaştıkları sorun, sınıflardaki öğrenci mevcutlarının fazla olmasından dolayı beklenen verimin alınamadığıdır.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin araç gereç ve teknik donanım konusunda en çok karşılaştıkları sorun, her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği için uygulamaların yetişmemesidir.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yönetim konusunda en çok karşılaştıkları sorun, okulda bilişim teknolojileri öğretmeni dışında bir teknik elemanın olmamasıdır.

Bunun yanı sıra öğretmenlerin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunların, çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğine ilişkin elde edilen bulgulardan yola çıkılarak varılan sonuçlar ise şunlardır:

- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlar cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlar hizmet yılına göre farklılık göstermemektedir.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunların mezun olunan fakülteye göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Meslek Yüksek Okulu mezunu olarak çalışan öğretmenlerin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlar, Eğitim ve Teknik Eğitim Fakültesi mezunu bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlara göre daha fazladır. (Tablo 4.13)
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlar mezun oldukları fakülteye göre farklılık göstermemektedir.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunların, çalıştıkları kadro türüne göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ücretli olarak çalışan öğretmenlerin öğretim konusunda karşılaştıkları

sorunlar, kadrolu ve sözleşmeli olarak çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim konusunda karşılaştıkları sorunlara göre daha fazladır. (Tablo 4.17)

- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştıkları sorunlar kadro türüne göre farklılık göstermemektedir.

5.2. Öneriler

BT öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin elde edilen sonuçlara dayanılarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Yenilenen programdaki etkinliklerin belirtilen zaman dilimi içerisinde her öğrenci tarafından gerçekleştirilmesi mümkün olmamaktadır. Uygulamalar için daha fazla zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Dersten beklenen verimin alınabilmesi için ders saatinin artırılması, bilgisayar başına düşen öğrenci sayısı azaltılmalıdır.
- Bilişim teknolojileri laboratuvarlarındaki bilgisayar ve araç gereç sayısı belirlenirken (15+1) standart yapısının dışına çıkılmalı, okuldaki sınıf mevcutları dikkate alınarak belirlenmelidir.
- İlgili fakültelerde okuyan bilişim teknolojileri öğretmeni adaylarına, kalabalık sınıflarda ve laboratuvar ortamında öğretim konusunda uygulamaya yönelik daha fazla eğitim verilmelidir.
- Laboratuvarların kurulmasında ve yapılandırılmasında okulların fiziksel koşulları dikkate alınmalı ve konu ile ilgili olarak varsa okuldaki bilişim teknolojileri öğretmenin görüşlerine başvurulmalıdır.
- Bilişim teknolojileri laboratuvarında meydana gelen arıza ve aksaklıklar zaman zaman dersi kesintiye uğratmaktadır. Oluşan arıza ve aksaklıkların giderilmesi amacıyla okullarda bilişim teknolojileri öğretmenine yardımcı olacak bir teknik eleman bulundurulmalıdır.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerine yönelik öğretim konusunda hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenerek, öğretmenlerin bu konudaki bilgi ve uygulamaya ilişkin eksiklikleri giderilmelidir.
- Başta öğretim olmak üzere öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaşılan sorunlar göz önüne alınarak ilgili fakültelerin ders

içeriklerinin, okulların öğretim programlarıyla paralel şekilde güncellenmesi gerekmektedir.

Bilişim teknolojileri alanında yapılacak araştırmalara ilişkin geliştirilen öneriler ise şu şekildedir:

- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ders içi ve ders dışında karşılaştıkları sorunların tüm Türkiye çapında yapılacak geniş kapsamlı bir çalışma ile belirlenmesi gerekmektedir.
- Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin alanlarından beklentilerine ilişkin bir çalışma yapılmalıdır.
- Tüm Türkiye çapında bilişim teknolojileri laboratuvarlarının yeterliklerine ilişkin geniş kapsamlı bir çalışma yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ada, Ş. ve Keskinılıç, K. (2006), *Eğitim Bilimine Giriş*, Hegem Yayınları, Ankara, ss.8-11
- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11:106.
- Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2001). The Turkish Educational System. *The Use of Computers in K-12 Schools in Turkey*. Journal Tech Trends, 6(11):29.
- Arslan, M. (2000). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri, Milli Eğitim Dergisi, MEB Basımevi, sayı:146, ss.42-47, Ankara
- Aytaç, T. (2006). Avrupa Ülkelerinde Eğitim Alanında Bilişim Teknolojilerine Genel Bir Bakış: *Eğitimde Bilişim Teknolojileri*, Asil Yayınları, Ankara, ss.1-147.
- Başaran, İ.E. (1994). Eğitime Giriş, 4.baskı, Gül yayınevi, Ankara, s.131
- Civelek, Ş. (2005). Türk Eğitim sisteminin Değişim İhtiyacı, Fırat Haber Gazetesi, Elazığ, 178:5 URL: <http://web.firat.edu.tr> (01.08.2008)
- Çınar, O., Teyfur, M. ve Teyfur, M. (2006). İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırıcı Eğitim Yaklaşımı ve Programı Hakkındaki Görüşleri , *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Malatya, Cilt:7, 11(bahar):48.
- Demirel, Ö. (2005a). Eğitimde Program Geliştirme Süreci: *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Pegema yayınları, 7.baskı, Ankara, s.34
- Demirel, Ö. (2005b). *Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya*, Pegema yayınları, 8.baskı, Ankara, s.42.
- Dirisağlık, F. (2007). *Bilgisayar Formatör Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojisi Sınıflarına İlişkin Görüşleri (Eskişehir İli Örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, ss.84-86.
- EGİTEK (2002). Okullarda Bilgi Teknolojilerine Yönelik Çalışmalar, Homepage: <http://egitek.meb.gov.tr> (10.02.2008)
- Eğitimde acı tablo (2008). İlköğretim Okullarında Bilgisayarlaşma Oranı, <http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=HaberYazdir&ArticleID=895897> 28.08.2008
- Eğitim İstatistikleri (Mart 2008). Bu Haber Eğitim İstatistiklerini İçerir <http://www.nethaber.com/Haber/57239> (06.04.2008)
- Çağdaş Eğitim (2005). Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Profesörler Kurulu Yeni İlköğretim Programını Değerlendirme Toplantısı (Eskişehir) Sonuç Bildirisi, Çağdaş Eğitim, s.2 www.cagdasegitim.org (12.02.2008)
- Eğitim-Sen (2007). 2007-2008 Öğretim yılı Başında Eğitim Durumu Raporu, (12.10.2007)

- Eker, M. (2002). *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Bilgisayar Öğretmenlerinin Çalışma Ortamlarına İlişkin Görüşleri ve Beklentileri: Bir Durum Çalışması (Eskişehir İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, ss.247-254.
- Er, F.K. (2008). İlköğretim 6,7 ve 8. Sınıf Bilgisayar Dersi Programının İçeriğine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19:176-184.
- Ercan, İ. Ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik. (Der.), *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, Bursa, 30(3):213.
- Erden, M.(1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayınları, İstanbul, s.4.
- Erden, M.(2005), *Eğitim Bilimine Giriş*, Devlet Kitapları Müdürlüğü, 5. baskı, Ankara, s.53.
- Ergun, M., Ergezer, B., Çevik, İ. Ve Özdaş, A. (1991). Türkiye’de İlköğretim. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ocak Yayınları, Ankara, s.187.
- Erkılıç, T.A. (2007). İnsan Kaynakları ve Eğitim Programının Yönetimiyle İlgili Etmenlerin Ortaöğretimde Çalışanların Sendikal Örgütlenmelerine Etkileri, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* , sayı: 17, s.57
- Esirgen, R., Adıyaman, Z., Arı, M., Cavaş, B., Özkalaycı, E., Bulut, M. ve Çalış, Y. (2002). *Türkiye’deki Durum*, Türkiye Bilişim Şurası Alt Çalışma Grubu Raporu (10-12.05.2002), Ankara, s.7 .
- EURYDICE (2006/07). Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi, http://www.eurydice.org/ressources/eurydice/eurybase/pdf/section/TR_TR_C4_1.pdf (15.03.2008)
- Fidan, N. ve Baykul, Y. (1994). İlköğretimde Temel Öğrenme İhtiyaçlarının Karşıllanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10:7-20.
- Hussain, I. and Safdar, M. (2008). Information Technologies. *Role of Information Technologies in Teaching Learning Process: Perception of the faculty*, 2(4):47
- IOGM (1997). İlköğretim Kurumlarının Amaçları, <http://iogm.meb.gov.tr> (06.05.2008)
- Irmak, A., İnce, İ., Şenyüzlü, B. ve Uğur, B. (2007). Bilişim Teknolojileri Öğretmen Kılavuz Kitabı, Promat, İstanbul, s.2.
- ISCED 1 (2001). Avrupa’daki ilköğretim okullarında bilgisayarlaşma oranı, Eğitimde Uluslararası Kalite Standardı, www.eurydice.org/portal/page/portal/Eurydice/ByFigureResults? (08.06.2008)
- Kabakçı, İ., Akbulut, Y. ve Özoğul, P. (2009). Bilgisayar Öğretmenlerinin Algıladıkları Sorunlar, *Eurasian Journal of Educational Research*. Volume:34, ss.199-214.
- Kalaycı, Ş. (2008). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil yayın dağıtım, 3.baskı, Ankara, s.74.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, 15.baskı, Ankara, ss.77-79.
- McAllister, M. and Mitchell, M. (2002). Enriched Learning Using Web and Computer Technology. *Nurse Education in Practice*. 2(2):125.
- MEB. (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu, sayı:1739, İstanbul, s.2.
- MEB (1995). *İlköğretim programı*. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- MEB (2002). Eğitimde Hedef ve Stratejiler, *2002 Yılı Başında Milli Eğitim* URL:<http://www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/4.htm> (02.04.2008)
- MEB (2006). Türk Milli Eğitim Sistemi, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2006/takvim/egitim_sistemi.html (18.04.2008)

- Memedova, A. (2001). “*Bilgisayar Destekli Eğitimde Rol Alan Formatör Öğretmenlerin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeylerine ve BDE Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, ss.30-31
<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/tezler/ayten-ozet.html> (23.05.2008)
- Meslek Rehberi (2007). Meslek tanımları, www.meslekrehberi.org (10.05.2008)
- Odabaşı, F. ve Kabakçı, I. (2007). Bilgisayar Öğretmenlerinin İlk Çalışma Yıllarına Yönelik Mesleki Gelişim Etkinliği. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu, Azerbaycan, s.7.
<http://home.anadolu.edu.tr/~fodabasi/doc/ty26.pdf> (03.02.2009).
- ÖYEGM (2008). Özel Alan Yeterlikleri, <http://oyegm.meb.gov.tr> (01.09.2008)
- Özkan, A. Standart Sapmanın Tanımı, Formülü ve Yorumlanması.
<http://analiz.ibsyazilim.com/egitim/sts.html> (11.09.2008)
- Özoğul, P. (2006). *Bilgisayar Öğretmenlerinin Meslek Yaşamlarında Karşılaştıkları Sorunlar (Eskişehir İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, ss.68-69.
- Öztok, M. ve Özdener, N. (2005). Türk ve İngiliz Öğretim Programlarının Bilgisayar ve İnternet Okuryazarlığı Açısından Karşılaştırılması, MEB Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, sayı:167. <http://yayim.meb.gov.tr> (12.09.2008)
- Papastergiou, M. (2007). Are Computer Science and Information Technology still masculine fields? *ScienceDirect*. 51(6):594.
- Seferoğlu, S.S.(2007). İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programı: Eleştirel Bir Bakış ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar, EJER (Güz:29)
<http://www.ejer.com.tr> (12.02.2008)
- Taşkıran, U.Ş. (2006). *Bilgi ve İletişim Teknolojisi Dersinin Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımıyla İşlenmesinde Karşılaşılan Sorunlar (Eskişehir İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, ss.121-129.
- Tebliğler Dergisi (1993). MEB. Bilgisayar Laboratuvarlarının İşletilmesi ve Bilgisayar Öğretmenlerinin Görevleri Hakkında Yönerge, Milli Eğitim Yayınevi, sayı:2378, ss.125-127, Ankara.
- Tebliğler Dergisi (1998). MEB. İlköğretim Okullarındaki Haftalık Ders Çizelgesi, Milli Eğitim Yayınevi, sayı:2492, s.1013, Ankara.
- Tebliğler Dergisi (2003). MEB. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, sayı: 2554, ss.485-486. <http://iogm.meb.gov.tr> (09.05.2008)
- Tebliğler Dergisi (2007). MEB. Yeni Uygulamaya Konulan Derslere Ait Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgesine İlişkin Hususlar, Milli Eğitim Yayınevi, sayı:2597, s.445, Ankara.
- Timuçin, E., Öngöz, S. ve Tatlı, Z. (2007). Bilgisayar Öğretmenlerinin İlköğretim Bilgisayar Ders Saatlerine İlişkin Düşünceleri ve Müfredata Yönelik Önerileri, 7th International Educational Technology (IETC) Conference, Lefkoşa, Kıbrıs.
www.teknobilisim.net/download/ders.doc (15.06.2009)
- TTKB (2006), İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı,
<http://ttkb.meb.gov.tr> (19.09.2008)
- Yaghi, H.M. (1997). Computer Education in Lubnan: Status and comparison with some other countries. *Prospects*. 2(6):297.
- Yaşar, Ş., Gültekin, M. ve Ersoy, A. (2007). Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Görüşleri, *A.Ü. İlköğretim Bölümü, Eskişehir*, s.2
- Yıldırım, M.C. (2008). *Yeni İlköğretim Programının Değerlendirilmesi*. Milli Eğitim

Dergisi, sayı:180, ss.317-320.

Yıldırım, Y., Kurt, A.A. ve Kabakçı, I. (2008). *Bilgisayar Öğretmenlerinin Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programının Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, ss.518-526.

EKLER

EK.1**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA ÇALIŞAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
ÖĞETMENLERİNİN DERSİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARI BELİRLEME ANKET FORMU**

Değerli Meslektaşım;

Bu anket, siz bilgisayar öğretmenlerinin dersin öğretimi esnasında, öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştığınız sorunları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgileriniz ile ilgili sorular, ikinci bölümde ise öğretim, öğrenci, araç gereç ve teknik donanım ile yönetim konularında karşılaştığınız sorunlara ilişkin maddeler bulunmaktadır.

Sizden istenen, her soruyu dikkatlice okuyup seçenekleri kendinizce uygun şekilde yanıtlamanızdır. Vereceğiniz yanıtlar bilimsel amaç dışında kullanılmayacaktır.

Katkılarınız ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Menekşe YAPRAK
Gaziantep Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

EK.1 Devamı**I.BÖLÜM**

1. Cinsiyetiniz:

- Kadın
 Erkek

2.Hizmet Yılıınız:

- 0-1 Yıl
 2-4 Yıl
 5 ve üstü

3. Mezun olduğunuz fakülte veya yüksekokul:

- Eğitim fakültesi
 Teknik eğitim fakültesi
 Meslek yüksek okulu
 Diğer (Belirtiniz).....

4. Kadro türünüz:

- Kadrolu
 Sözleşmeli
 Ücretli
 Diğer (Belirtiniz).....

EK.1 Devamı

II. BÖLÜM

	ÖĞRETİM	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1	Ünite başlarında verilen kazanımlar öğrenci düzeyine uygun değil					
2	Ünitelerdeki öğrenciye kazandırılması gereken hedef (kazanım) sayısı fazla					
3	Birbirini takip eden konular arasında bir bağlantı yok					
4	Ünitelerdeki konular günlük hayattan bilgi içermiyor					
5	Müfredatın sekiz basamağa ayrılmış olması doğru değil					
6	Kitapta verilen konular belirtilen zaman dilimini aşıyor					
7	Kitapta verilen konular öğrencilerin anlama düzeyinin üstündedir					
8	Kılavuz kitapta verilen uygulamaları gerçekleştirmek zor oluyor					
9	Ölçme değerlendirme sürecine ilişkin verilen değerlendirme formları öğretmen için yük teşkil ediyor					
10	Öğrenci değerlendirme formlarındaki ölçütler öğrenmeyi ölçmek için yetersiz					
11	Ders ile ilgili olarak belirtilen kaynaklara ulaşmak zor					
12	Ders için ayrılan kaynakları belirtilen zaman içinde kullanma imkanı yok					
13	Ders saati her öğrenciye geri dönüt verme imkanı sağlamıyor					
14	Konuya ilişkin yöntem ve tekniklerden etkili şekilde faydalanamıyorum					

	ÖĞRENCİ	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
15	Derste öğrencilerin ilgisini sürekli tutmakta güçlük çekiyorum					
16	Sınıflardaki öğrenci mevcutları fazla olduğu için dersten beklenen verim alınamıyor					
17	Öğrencilerin kişisel farklılıkları ders anlatımını olumsuz etkiliyor					
18	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri öğrenciler arasında öğrenme farklılığı oluşturuyor					
19	Öğrencilerin seviyeleri bulunmaları gereken basamak düzeyinin altındadır					
20	Öğrencilerin derste gürültü yapmaları dersi olumsuz etkiliyor					
21	Öğrencilerin dersi önemsiz görmesi ders anlatmayı zorlaştırıyor					
22	Öğrenciler dersi oyun olarak algılıyor					

EK.1 Devamı

	ARAÇ-GEREÇ VE TEKNİK DONANIM	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
23	Kaynak araç ve gereçler dayanıklı değil					
24	Kaynak araç ve gereçlerin sayısı öğretim için yeterli değil					
25	Dersi anlatırken kılavuz kitaba ihtiyaç duymuyorum					
26	Kılavuz kitap ders anlatmada yardımcı bir kaynak değil					
27	Her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği için uygulamalar yetişmiyor					
28	Laboratuvarın aydınlanma durumu yetersiz					
29	Laboratuardaki bilgisayar donanımı özellikleri yeni müfredatı uygulamada yetersiz kalıyor					
30	Laboratuardaki araç gereçlerin yerleşim düzeni dersi olumsuz etkiliyor					
31	Ders esnasında bilgisayarlar sık sık arızalanıyor					
32	İnternetin kesilmesi dersin öğretiminde olumsuzluk yaratıyor					
33	Derste elektrik kesintisini önleyecek yeterli güç kaynağı yok					
34	Bilgisayar birimlerinin tamiri için teknik servis desteğine ihtiyaç var					

	YÖNETİM	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
35	Derste ortamdaki gürültüyü engellemekte güçlük çekiyorum					
36	Okul yönetimi sorunların çözümünde öğretmene yardımcı olmuyor					
37	Derste disiplin sağlamaya öğretimden daha fazla zaman harcıyorum					
38	Okulda bilgisayar öğretmeni dışında bir teknik elemana ihtiyaç var					
39	Laboratuvarın bakımı ve temizliği iş yükümü arttırıyor					
40	Diğer branş öğretmenlerinin işleriyle uğraşmak zorunda kalıyorum					
41	Okul yönetimi gelişen teknolojiyi takip etmede ilgisiz kalıyor.....					
42	Okul yönetimi bilgisayar öğretmenine görevi dışında iş yüklüyor					

EK.2 : Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Onay Yazısı

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.63.00.05-379/

Konu: Bilgisayar Bilişim Teknojileri
Anket Uygulaması

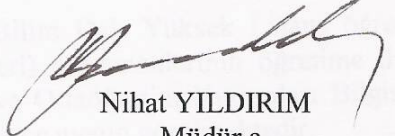
1710

21 ŞUBAT 2008

MERKEZ YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE
ŞANLIURFA

Okulunuz Öğretmeni Menekşe YAPRAK' ın "Bilgisayar (Bilişim Teknojileri) öğretmenlerinin öğretime ilişkin sorunları; değerlendirme amacıyla İlimiz Merkez İlk ve Ortaöğretim Kurumları Bilgisayar öğretmenlerine yönelik Anket uygulamasına ilişkin Valilik Makamından alınan Olur ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Nihat YILDIRIM
Müdür a.
Milli Eğitim Şube Müdürü

Ekler :
1- Valilik Olur' u (1 adet)

EK.3 : Şanlıurfa Valiliği Onay Yazısı

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.63.00.05-379/

1613

20 ŞUBAT 2008

Konu: Bilgisayar Bilişim Teknolojileri
Anket Uygulaması

VALİLİK MAKAMINA
ŞANLIURFA

İlgi : a) M.E.B. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının 11.04.2007 tarih ve 573/1950 sayılı Yönerge
b) Merkez Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Müdürlüğünün 15/02/2007 tarih ve 379/137 sayılı yazısı.

Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Menekşe YAPRAK' ın "Bilgisayar (Bilişim Teknolojileri) öğretmenlerinin öğretime ilişkin sorunları; değerlendirme amacıyla İlimiz Merkez İlk ve Ortaöğretim Kurumları Bilgisayar öğretmenlerine yönelik Anket uygulaması ilgi (b) yazıdan anlaşılmaktadır.

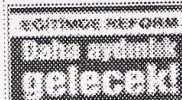
Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Menekşe YAPRAK' ın "Bilgisayar (Bilişim Teknolojileri) öğretmenlerinin öğretime ilişkin sorunları; değerlendirme amacıyla İlimiz Merkez İlk ve Ortaöğretim Kurumları Bilgisayar öğretmenlerine yönelik Anket uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur' larınıza arz ederim.

OLUR
15/02/2008

Salih GELGEÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Hacı ŞAHİN
Milli Eğitim Müdürü

Yenişehir 63300
ŞANLIURFA
Bilgi İçin

Tel : 0 414 - 3142004
Fax : 0 414 - 3123083
Öncel BAĞMANCI

E-Posta : surfamem@meb.gov.tr
Web : http://sanliurfa.meb.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

Menekşe Yaprak 1982 yılında Gaziantep'te doğdu. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nden 2004 yılında mezun oldu. Yüksek lisans derecesini 2009 yılında “Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Dersin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar” konulu tezi ile Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı'ndan aldı. Menekşe Yaprak orta derecede İngilizce bilmektedir. 2004 yılından beri Şanlıurfa Merkez Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nda bilişim teknolojileri öğretmeni olarak çalışmaktadır.

VITAE

Menekşe Yaprak was born in Gaziantep in 1982. She graduated from the Department of Computer Education and Instructional Technologies, Faculty of Educational Science at Ankara University in 2004. She holds her Master's of Art degree on “The Problems That the Teachers of Informatics Technology Who Work In Primary Schools Face in the Teaching-Learning Processes: A Case Study in Sanliurfa” in the Department of Educational Science at Gaziantep University Social Sciences in 2009. Menekşe Yaprak knows English in medium degree. She is a member of the Association of Culture and Cinema. She has been working as a teacher of informatics technologies since 2004 at Şanlıurfa Centre Area Boarding Primary School.